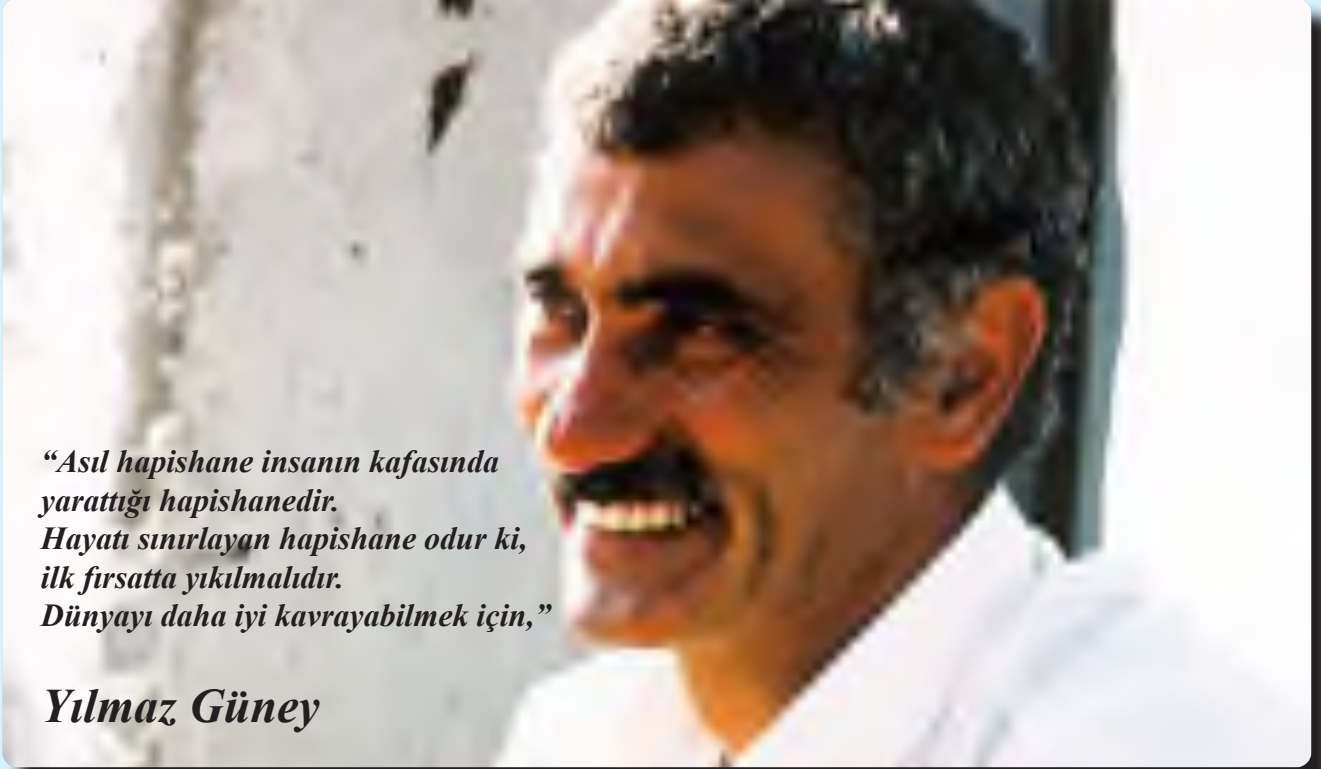

SÜRGÜN

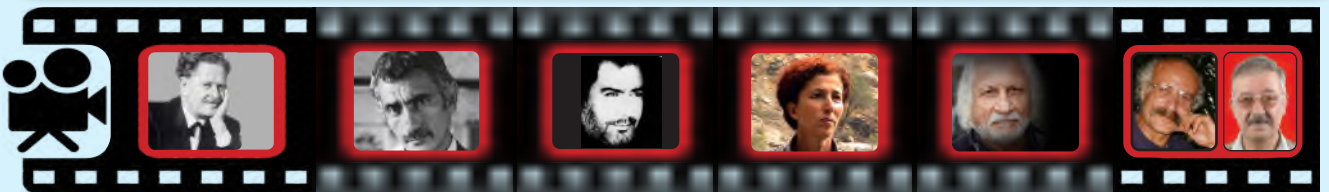
Avrupa Sürgünler Meclisi
Yayın Organı

Sürgünde yitirdiklerimizin anısına!

*“Asıl hapishane insanın kafasında
yarattığı hapishanedir.
Hayatı sınırlayan hapishane odur ki,
ilk fırsatta yıkılmalıdır.
Dünyayı daha iyi kavrayabilmek için,”*

Yılmaz Güney

Sayı: 6
Eylül 2023

SÜRGÜN

Avrupa Sürgünler Meclisi
Yayın Organı

Sayı 6. * EYLÜL 2023

Avrupa Sürgünler Meclisi
Rat der ExilantInnen in Europa e.V
Ciwata Mişextiyen Ewropa
The European Assembly of People in - exile
Assemblée des exilées en Europe

YAYIN KURULU:

İ. Metin AYÇİÇEK
Engin ERKİNER
Mahmut ÖZKAN
İbrahim ATMACA

Herausgeber:

Avrupa Sürgünler Meclisi / Rat der ExilantInnen in Europa

V.i.S.d.P:

ASM

Rat der ExilantInnen in Europa e. V
Adresse: Holzschuher Str. 26, 90439 Nürnberg

İletişim:

<http://avrupasurgunleri.com>

* İçindekiler

* Sürgün'den Merhaba...	Sayfa: 3
* Mahmut Özkan, Sürgünde Yitirdiğimiz Yılmaz'a Dair	Sayfa: 4
* Doğan Özgüden, Sürgünde yarım asırlık mücadeleye bir uzatma daha...	Sayfa: 8
* Nazım Hikmet Ran, Vatan Haini - Şiir	Sayfa: 10
* Aziz Tunç, Lozan Antlaşması, Kürtler ve Aleviler	Sayfa: 11
* Dr. Banu Büyükavcı, Sürgünlük, Göçmenlik ve Kadınlar	Sayfa: 17
* Enver Enli, Erivan İzlenimleri ve Nemesis Anıtı	Sayfa: 19
* Selahattin Demirtaş, Düştüğümüz Yerden Tanırsın Bizi- Şiir	Sayfa: 21
* Engin Erkiner, Vatan Ürettiğin Yerdir	Sayfa: 22
* Alaattin Çelik, Geri İtmek İçin Göçmen Teknesine Atılan Halat, Emperyalist-Kapitalist Sistem Tarafından "İnsanlığın" Getirildiği Noktadır	Sayfa: 25
* Ragıp Zarakolu, TC'nin Kapanmayan Dosyası: Hapis ve Sürgündeki Gazeteci ve Yazarlar	Sayfa: 28
* Turgay Çelik, Sürgün Yaşamının 43. Yılında Ozan Emekçi	Sayfa: 30
* Kavın Cem Cuma, Onlara, Onlar Gibi Olanlara - Şiir	Sayfa: 34
* ASM-Açıklaması, Mülteci ölümlerinin ve göç dalgasının sorumlusu Emperyalist-Kapitalist sömürü sistemidir!	Sayfa: 35
* İ. Metin Ayçiçek, Türkiye'de Seçimler ve Öksüz Kalan Sürgün Sorunu	Sayfa: 36
* Nevzat Çelik, Göçüyorlar - Şiir	Sayfa: 38
* Recep Maraşlı, Diyarbakır ya da Sodom'un 5 No'lu Zindandaki Bin Günü' - Kitap Tanıtımı	Sayfa: 39
* Sait Akgül, Zulüm ve Yoksulluğu Körükleyen Savaşlar	Sayfa: 40
* ASM- Başsağlığı Açıklamaları, Politik Sürgünlerden, Abdulkadir Konuk ve İbrahim Okçuoğlu hayatını kaybetti.	Sayfa: 42

Değerli SÜRGÜN Dergisi okuyucuları,

6. sayımızla yeniden sizlerle birlikteyiz.

Bu sayımızı Eylül'de yayınlamayı planladık. Eylül ülkemiz tarihinde önemli bir tarihsel dönemeçtir.

Toplumların tarihinde, süreci etkileyen değiştiren, bir bakıma tarihin yönünü değiştiren olaylar ve gelişmeler olmuştur, olmaktadır. Devrimler böyle bir şey olduğu gibi, darbeler, katliamlar, soykırımlar da toplumsal süreçlerde ve belleklerde önemli yer tutar.

İşte 12 Eylül 1980'de yönetime el koyan, parlamentoyu, partileri, demokratik kurumları, sendikaları kapatan, devrimci, halk muhalefeti bastırmak için işbaşına gelen askeri faşist Cunta bunlardan biridir. 12 Eylül Cuntasının katlettiği, idam ettiği, işkence uyguladığı, yıllarca zindanlarda tuttuğu, Sürgünlüğe zorladığı kesimler tarihin hafızasında kayıtlıdır.

Avrupa Sürgünler Meclisi (ASM) nin kurucuları ve bugün sürdürücüleri arasında da bu dönemin ceremesini çekmiş kesimden arkadaşlarımız bulunmaktadır.

Kuruluşunun 100. Yılında TC devletinin esasen tüm tarihi, baskı, katliam, işkence, idam, sürgün, tehcir tarihidir. Ermeni, Süryani Soykırımı, Ağrı, Zilan, Koçgiri, Dersim katliamları, azınlıkların mallarının yağmalanması ve tehcir- sürgün kanunları, istiklal mahkemeleri, Karadenizin karanlık sularında 15 komünistin katledilmeleri, işkence, idam, katliam, sürgünlükle sicili kabarık bir tarihtir. Kürt ulusuna yönelik hep süren milli baskı ve tekçilikle kodlanmış şovenizm, yüzyılda sıkça yaşanan ve bugünde devletin dümenindeki faşist Erdoğan ve Cumhuriyet İttifakının iktidarıyla fiilen artan dozda sürmektedir.

Türkiye ve Türkiye Kürdistan'ında halk muhalefeti, Kürt ulusal hareketi, Demokratik Alevi hareketi, devrimci sosyalist faaliyetler her tür yasal ve yasal olmayan devlet zoru ve baskısıyla zaptu-rapt altında tutulmaya çalışılmaktadır.

Türk hakim sınıflarının siyal temsilciliğini yapan her renk ve türden gerici, faşist ulusal burjuva partilerinin esas karakteri anti demokratik, halk düşmanlığıdır. Türk milliyetçiliğinin bayraktarlığında birbiriyle yarışmakta ve „tekçi“ ulus devleti korumak yolunda her türlü zalimliği yapmakta ortaklaşmaktadırlar. Türk Egemen sınıfları arasındaki dalaş, çıkar dalaşıdır. Sömürü çarkının yürütülmesine yönelik iktidarı ele almak ve halkı sömürüp ezerek, nemalanmak üzerine kurguludur.

Dolayısıyla hakim sınıf kliklerinin çeşitli milliyetlerden halka vereceği bir özgürlük yoktur. Mücadele ile kazanılan hakların budanmasına yönelik TC tarihinde baskı sistemi parlamenter maske ile sürdürülmekte iken bazı dönemlerde açık faşist uygulama ve darbelerle başvurmaktadırlar.

İşte 12 Mart, 12 Eylül gibi tarihlerde gerçekleşen askeri darbelerle amaçlanan; yükselen devrimci halk muhalefeti-niezmek ve Türk egemen sınıflarının, burjuvazinin, serma-

yenin, gericiliğin çıkarlarını korumaya dönüktür ve 12 Eylül 1980 darbesinde olduğu gibi de emperyalizm desteklidir. 12 Eylül 1980'de işbaşına gelen generallerin darbeside; ABD emperyalizmin planı, desteği ve onayı ile gerçekleştirilmiştir. 12 Eylül faşizmin ruhu bugün Tayyip Erdoğan ve AKP iktidarı süreciyle de sürmekte ve faşist Anayasanın ana eksenini korunmaktadır. Cunta dönemini aratmayan uygulamalar ve baskı sistemi sürdürülmektedir.

Türk burjuva ve gerici egemen sınıf klikleri arasında nüans farklılıkları olsa da esasta „milli çıkarlar“ adı altında demokrat, ilerici, devrimci muhalefete ve Kürt ulus ve azınlıkların hakları konusunda ise her biri özellikle de 14 Mayıs ve 28 Mayıs 2023 seçimlerinde (mülteci düşmanlığı ve Kürt karşıtlığı) gibi konularda gerçek şovenist yüzlerini sergilemişlerdir. Seçimler sürecinde Hapishanelerin boşaltılması, politik tutsakların özgürlüğüne kavuşması ve hasta tutsakların derhal serbest bırakılmasına yönelik ASM ve çeşitli devrimci, demokrat çevrelerce dile getirilen taleplerde hiç bir gelişme olmadı.

Siyasi iktidarını çeşitli hile ve oyunlarla koruyan, devam ettiren 21 yıllık iktidarın Türkiye'yi getirdiği durum ortadır. Yokluk, yoksulluk, yolsuzlukların hat safada olduğu, Depremin, zamların, geçim sıkıntısının girdabında yaşamı çekilmez hale gelen halkın, baskı ve zorla sindirilmeye çalışıldığı bir süreç devam etmektedir.

Gece ne kadar karanlık olursa olsun, aydın ve özgür günlerle yönelik umutla, hakikatin, adaletin ve özgürlüklerle dolu bir siyasal iklimin oluşması ve kurtuluşun mücadele yoluyla örgütlenmekten geçeceği bilinciyle, savaşırsız, sömürsüz, sınırsız, ayrımcılığın olmadığı özgür bir dünyanın gerçekleşmesi için umutla, geleceğe ve özgürlüğe olan istemle yürüyüş ve mücadele sürmektedir ve sürecektir.

6. Sayımızı hazırladığımız süreçte; Avrupa ülkelerinde, İsviçre'de iltica kamplarında insanlık dışı uygulamalar, insan hakkı ihlalleri, Almanya'nın sınır dışı uygulamaları ve 129 a-b maddesinden dolayı devrimcileri tutuklama ve yargılama, Fransa'nın direnişçilerini tutuklayarak, hapishanelere koyan politalarına karşı; Tüm yerli ve göçmen kurumların ve sürgünlerin ortaklaşarak demokratik tepkilerini yükseltmesi ve baskıya uğrayan kesimleri sahiplenmesi elzemdir.

SÜRGÜN Dergimizin 6. Sayısı, yine bir çok konu ve temayı ele alan zengin bir içerikle sizlerle buluşuyor. 6. Sayımızı Sürgünde yaşamını kaybeden **Yılmaz Güney** şahsında tüm yitirdiklerimize adıyor ve **Nazım**'dan bugüne tüm Sürgünde yitirdiklerimizi saygıyla anıyoruz.

Yazılarıyla emek veren, okuyarak katkı sunan, eleştirile-riyle bizi diri tutan herkesin çabasını değerli buluyoruz. Gelecek sayılarımızda Sürgünde yaşayan kesimlerin öne-ri ve katkılarını açık olduğumuzu, yazınsal katkılarınızı beklediğimizi de belirterek, tüm okuyucularımıza sevgi ve saygılarımızı iletiyoruz.

“Biliyorsunuz, benim Türkiye’den kaçtığımı söylüyorlar, ben ülkemden değil, hapishaneden kaçtım. Çünkü niyetleri, yazılarımdan dolayı istedikleri cezalarla beni ömür boyu hapiste tutmaktı. Bizim amacımız buralarda kalmak değil, biz bir gün mutlaka ülkemize döneceğiz...” diyen Yılmaz Güney’i hastalık en verimli ve üretken çağında, erken yaşta aramızdan aldı.

9 Eylül 1984’te Fransa’da sürgünde hayata veda eden ve Paris’te Pere La Chaise Mezarlığında komünarların battanilerine sarılı olarak yatan sosyalist devrimci sanatçı, Türkiye ve T. Kürdistan’ında çeyrek asrı aşkın süre, üçüncü sinema kuşağına öncülük yapmıştı. Romancı, kuramcı ve eleştirmen Yılmaz Güney’i sonsuz yolculuğa uğurladığımızın 39. yılında saygıyla anıyoruz.

Yılmaz Güney, **“halkın sanatçısı, halkın savaşıdır”** sözüyle sınıf mücadelesinin en etkin mücadele araçlarından birisi olan sanatı ve sinemayı halkın uyanışına katkı yapmak için değerlendiren bir sanat emekçisiydi.

Yıl 1937 Türkiye’sidir! 1 Nisan’da kan davalarından kaçmak zorunda kalmış, Siverek’li bir baba ile Varto’lu bir annenin çocuğu olarak Adana Yenice Karataş Yüreğir köyünde topraksız bir köylü ailesinin iki çocuğundan birisi olarak dünyaya gelir Yılmaz PÜTÜN. Kendi söylemine göre PÜTÜN soyadı kırılması zor, sert meyve çekirdeği demektir. Topraksız yoksul bir ırgatın çocuğu olarak o dönem Türkiye’sinde feodal baskı ve yoksulluk içinde, 9 yaşında çalışmaya başlar. İlk işi dana gütmektir. Pamuk işçiliğinden çobanlığa, simitçilikten kuryeliğe kadar birçok işte çalıştı. Irgatlık yaparak, su ve gazoz satarak büyür.

Çocukluğu dünyanın İkinci Emperyalist Paylaşım savaşına doğru hızla ilerlediği ve savaşın Türkiye üzerinde acımasızca ekonomik ve siyasi etkiler bıraktığı bir dönemdir. Bereketli topraklardır Adana.

Kürdistan ve Türkiye’den topraksız köylüler akın akın pamuk ve çeltik tarlalarında çalışmak için gelir. Kent merkezi çıvrır fabrikalarının ve montaj sanayisinin yoğun olduğu bir yerleşim alanıdır. Feodal toprak ağalarının ve komprador burjuvazinin bu kadar iç içe yaşadığı istisnai bölgede Yılmaz, yoksul bir Kürt –Zaza ailesinin çocuğu olarak, ülkedeki toprak sorununu ve çarpık kapitalist ilişkiler içindeki çelişkileri gözlemleyerek büyür. Bunun yanında bir Kürt olarak ulusal kimlik bilinci kazanmaya başlar. Liseyi doğduğu kentte okur. Bu dönemde “Doruk” adında bir sanat dergisi hazırlar.

Adana’da bir süre Kemal ve And Film şirketlerinin bölge temsilcisi olarak çalıştı. Bisikletiyle sinemadan sinemaya 16 milimetrelik film bobinleri taşıyarak sinemaya ilk adımını attı. Adana o dönemde İstanbul merkezli film şirketlerinin yoğun ilgi duyduğu bir bölge idi. Sadece sinema alanında değil, edebiyat alanında birçok yazarı doğuran bereketli topraktı Adana. Özellikle bu dönem ‘köy romanları’ geleneğine damgasını vuran bu kentte Yılmaz Güney de sanata merakı nedeniyle çeşitli hikâyeler yazıyordu. 1955’te kaleme aldığı “Üç Bilinmeyenli Eşitsizlik Sistemleri” adlı öyküsünde komünizm propagandası yaptığı gerekçeyle takibata uğradı ve hakkında dava açıldı. Bu dava Yılmaz’ın ileride iki yıl hapiste yatmasının yolunu açacak ve bu mahpusluk yılları onun devrimci bilincinde sıçramaya neden olacaktır. Liseyi Adana’da bitirir,

ardından 1955 yılında Ankara Hukuk Fakültesi'ne girer, maddi olanaksızlıklar yüzünden devam edemez. Bir kaç dergi çıkarma girişimi başarısızlığa uğrar ve Adana'ya dönmek zorunda kalır. Güney bu yıllarda İstanbul'da İktisat Fakültesi'ne kaydını yaptırır, okumak için İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi'ne başlar. Yeşilçam'da muhasebecilik, figüranlık, senaryo yazarlığı yaparak günlük yaşamını sürdürmeye çalışan Yılmaz Pütün daha sonra Yılmaz Güney olarak ilk sinema oyunculuğuna adımını "Bu Vatanın Çocukları" filmiyle atar ve İstanbul'da Atıf Yılmaz'la beraber senaryosunu da yazdığı Ala Geyik filminde başrol oyuncusu olur.

İstisnalar hariç Amerikan sinemasının yerli taklitlerini yapan Yeşilçam sinemasının mevcut çizgisine karşı, kendisini Anadolu'da tanıtacak ve sevdirecek ilk toplumsal gerçekçi sinema sürecine başlar. "Tütün Zamanı" onu büyük kentlerde değil fakat Anadolu'nun sinema salonlarında tanıtır. Yoksul seyirci kendi sorunlarına eğilen ve haksızlıklara başkaldıran kendi kahramanını bulur. Bu dönemde lise yıllarında "On üç" edebiyat dergisinde yayınlanan "Üç bilinmeyenli Eşitsizlik Sistemleri" adlı öyküsünde, "neşren komünizm propagandası yapmak" suçundan hapse mahkum edilir. Daha komünizmle ilgili hiç bir bilgisi yoktur oysa. Yılmaz'ın bu ilk hapisane hayatı "Boynu Bükük Öldüler" adlı romanını yazdığı dönemdir. Nevşehir cezaevinde yazılan, köy romanları ve edebiyatı akımının temsilcisi niteliğinde olan bu roman 1972 yılında Orhan Kemal Roman Ödülü alacaktır.

Yılmaz Güney, İkinci Emperyalist Paylaşım savaşının ardından bağımsızlıklarını kazanan, bazıları sosyalist devrimlere ve savaşım-lara sahne olan ülkelerde başlayan 'Üçüncü Sinema', biçimsel olarak esas itibarıyla 'İtalyan Yeni Gerçekçilik' akımının yalın ve parıltısız kodlarını incelemiştir. Türkiye ve Kürdistan'da adım adım çözülen feodaliteyi, dinsel bağnazlığı, çarpık kentleşme ve kapitalizmin yarattığı çelişkileri yansıtan 'Üçüncü Sinema'nın ülkemizdeki ilk önemli temsilcilerinden biri olmuştur. Devrim öncesi sanat olarak adlandırılan "Toplumsal Gerçekçilik Örgüsü" için de 1960 sonrasında kısmi özgürlüklerin açtığı yolda,

Metin Erksan'ın 'Susuz Yaz', 'Yılanların Öcü', Ertem Göreç'in 'Karanlıkta Uyananlar'ı ve Duygu Sağıroğlu'nun 'Bitmeyen Yolu'nu, feodalite ve burjuvazi karşıtlığı anlamında ilk örnekler olarak görmek mümkündür. Amerikan sinemasının maceracı kurguları, Avrupa sinemasının burjuva yaşam tarzını ve sovyet sinemasının aristokrat zümresini ele alan sinemasının karşısında; Brezilya, Arjantin, Küba ve Bolivya kaynaklı yoksulluğun, açlığın, şiddetin estetiğini merkeze koyan 'Üçüncü Sinema' akımının Türkiye'deki militan öncüsü Yılmaz Güney filmlerinde gelenekselleşmiş sinema kalıplarının dışına taşan veya bilinçli olarak dışında kalan bir koda karşılık gelir. İşçilere, köylülere, yoksullara hitap etmeyi amaçlayan filmlerinde sadece çelişkilere ve feodal baskılara ve burjuva yaşam biçiminin çürümüşlüğüne parmak basmaz, aynı zamanda sistemi değiştirmek için toplumsal direnişin ve devrimci şiddetin meşruluğunun kodlarını vermeye çalışır. Arkadaş filminde bir sahnede "Yoksulluğun Fotoğrafını" çeken turistleri göstererek, biz yoksulluğumuzdan utanmayız, esas utanması gerekenler bizi bu yoksulluğa mahkum edenlerdir diyerek, yoksulluğun ve açlığın estetiğini sahiplenir.

Yılmaz Güney sinema sanatı yanında edebiyat alanında çalışmalarını da devrimci mücadele için etkin mücadele araçlarından biri olarak ele alır. Hedef sadece günümüz çarpıklıklarını ortaya koymak değil, gelecek devrimci mücadele için etkin silahlar yaratmaktır on- göre.

Yılmaz Güney; **Umut, Sürü, Yol ve Duvar**'la beraber tatlı su aydınlarının, suya sabuna dokunmayan popülist ve kaypak zorlama eserlerinin ve kuru sloganlara dayalı yaşamdan kopuk ürünlerinin karşısında, ezilen ve sömürülen yoksul halklar adına bambaşka bir sanat türünün var olabileceğini kanıtladı.

Devrime ve sosyalizme olan bağlılığı, O'nu dünyayı değiştirmek için kültür ve sanatı devrimci mücadeleyi ileriye taşıyan önemli bir silah olarak yaratma çabasına yöneltir. Sanat ve edebiyatın devrimci mücadeledeki rolünü küçümseyenleri şiddetle eleştirir.

Militan bir devrimci sanatçı olarak Yılmaz Güney, dünyayı değiştirmenin temel kriterinin insanın kendi iç dinamiklerini değiştirmekten geçtiğini savunur. Çalkantılı özel yaşamını ele alarak, kendi zaaf ve eksiklikleri üzerinde kafa yorar ve lümpen, küçük burjuva zaaflarını yenmeden, gerçek sosyalist bir devrimci kişilik geliştirilmeden hiç kimsenin devrimci mücadelede başarı gösteremeyeceğini söyler ve ciddi bir özeleştiri sürecinden geçer. "Gerçeğe uygun olmayan temeller üzerine kurulu olan herşey, gerçeğin ateşi karşısında erir; yıkılır. Hayatındaki yalanları, zaafıları, o yalanlara, zaafılara tekabül eden bütün ilişkileri, nesnel koşulların elverdiği, oranda temizler. Yalnız kalmaktan korkma. Gerçek seni güçlendirecektir" (Siyasal Yazılar, cilt 1, s.106-107).

„Ben, içinden geldiğim sınıfın üretim faaliyetlerinden ötürü, çeşitli nitelikte zaafılar taşıyan bir adamım; geçmişimde, siyasi, sınıf bilinci yetersizliğim nedeniyle, bilimsel sosyalizme ters düşen görüşlerim, tavır ve davranışlarım olmuştur. O zamanlar da bu olumsuzlukların bilincindeydim.

Özellikle Selimiye, aklımın başıma gelmesinde önemli bir yer tutar. Selimiye'nin dar olanakları içinde bile olsa..

Olumsuzluklarımın kökünü kurutmak için kendi içimde amansız bir sınıf mücadelesi vermeye koyuldum. Yine biliyordum ki, devrimden önce sosyalist bir bilinç ve ahlaka tam anlamıyla, arı bir biçimde sahip olmak mümkün değildi. Çünkü, gerçek anlamda sosyalist bilinç ve ahlaka sahip olmak için, bizzat sosyalist üretim ilişkileri içinde olmak ve bu ilişkilerin özüne inanmak gerekir... Sınıflar var oldukça, kalıntılara tekabül eden anlayışlar da varlığını sürdürecektir. Dışa karşı mücadelenin temel koşullarından biri iç birlik ve sağlamlıktır. İçten çürük, tutarsız olan hiç bir şey, dışa karşı başarılı olamaz." (Siyasal Yazılar, s.107).

Yılmaz Güney'in siyasi görüşlerinde şüphesiz bir dönem evinde sakladığı için üç yıl cezaevinde yatdığı **Mahir Çayan**'ın etkileri yanında, **İbrahim Kaypakkaya**'nın programatik görüşlerinin derin izleri bulunmaktadır.

Kısacık ömründe kendini aşan, hatalarıyla yüzleşen, sınıfsal bilinçle donanma gayretiyle halkın kurtuluşu davasına büyük hizmetler veren, yaşamını hapishaneler, yokluk ve sürgün olarak geçiren bu büyük dava insanı ve devrimci sanatçısı, büyük bir saygıyla anıyoruz.

Eylül 2023

On yıl önce yayınlanmış olan iki ciltlik “Vatansız” Gazeteci adlı kitabımın ardından yarım asrı aşan sürgünde yazdığım yazıları içeren Sürgün Yazıları’nın 6. cildini baskıya vermeden önce Türkiye’de yapılan 14 Mayıs ve 28 Mayıs oylamalarının sonuçlarını bekledim.

Oylamalardan iki ay önce Avrupa Sürgünler Meclisi’nin yaptığı, İnci’nin de, benim de yürekten paylaştığımız çağrı gerçekleşebilecek miydi?

ASM, o çağrısında, Türkiye’nin gerçekten demokratikleşebilmesi için “Sürgünlerin ülkelerine dönüş koşullarının önündeki tüm engellerin kaldırılmasını, gasp edilen siyasi ve hukuksal haklarının ve el konulan mallarının iadesini, kovuşturmaların ve davaların kapatılarak sürgünde yaşamak zorunda bırakılan aydın, yazar, akademisyen, politikacı, devrimci, sosyalist ve muhalif tüm kesimlere, özgürce Türkiye’ye dönebilecekleri güvencelerin verilmesini içeren yasa çıkartılarak, kendilerine yapılan haksızlık ve hukuksuzluklardan ötürü özür dilenmesini” şart koşuyordu.

Tam 70 yıllık gazetecilik deneyimimle, CHP’nin başını çektiği ittifakın Kürt iradesini dışlayan kompozisyonuna ve sol kanattaki partilerin de seçime tek liste yerine tam 6 farklı listeyle girerek sol seçmeni kararsızlık içinde bıraktığına bakarak bu seçimlerden de doğup büyüdüğüm ülkenin gerçekten demokratikleşmesini sağlayacak bir sonuç çıkmayacağını tahmin ediyordum.

Yine de, ilk tur öncesi kamuoyu yoklaması yapan tüm kurumlar ve sol medyadaki kanaat önderleri son dakikaya kadar oylamaların islamo-faşist iktidarın yenilgiyle sonuçlanacağını anons ettiği için, 28 Mayıs pazar günü saat 20’ye kadar gerek Türkiye’deki, gerekse sürgündeki dostlarımla umut dolu, hattâ bize İstanbul’da, İzmir’de, Diyarbakır’da randevu veren mesajlarının ardı arkası kesilmedi. Sonuç ortada...

“Vatansız” Gazeteci adlı anılarımla sürgün öncesini anlatan birinci cildinin son sayfalarında, Türkiye’den ayrılışımızın hüznünü anlatırken şöyle demiştim:

“Doğduğumuz, yetiştiğimiz, kavga verdiğimiz sevgili ülkemizden kopuyoruz. Günün birinde ‘vatansızlaştırılacağımızı’ hiç düşünmeden... En kısa sürede geri dönüp hiçbir şey olmamış gibi her şeyi kaldığı yerden tekrar başlatmak umuduyla...”

“Bu umut asla gerçekleşemedi...”

Evet, o satırları yazdığım tarihin üzerinden tam 13 yıl, Türkiye’den ayrılışımızın üzerinden tam 52 yıl geçti...

2023 seçim sonuçları, o umudun yine gerçekleşemeyeceğini gösterdi.

Hoş, dönebilmiş olsaydık bile, İnci’nin de, benim de 90’a merdiven dayadığımız, sağlık sorunlarımızın çalışma ve üretme hızımıza her geçen gün daha fazla sekte vurduğu dikkate alınırsa, doğup büyüdüğümüz ülkede her şeyi bıraktığımız yerden tekrar başlatmak zaten mümkün olmayacaktı.

Yine de, her zaman söylediğim gibi, düşünce ve inançlarından ödün vermeyen kişiler için mücadele, belki farklı biçimlerde, her mekanda verilebilir... Türkiye’ye dönmemiz mümkün olmasa da, inançlarımız uğrunda mücadelemizi, gücümüz yettiğince, yarım yüzyıldır olduğu gibi, Belçika’da kurmuş olduğumuz olan Info-Türk’te ve Güneş Atölyeleri’nde sürdürmeye devam edeceğiz.

“Vatansız” Gazeteci’de ve Sürgün Yazıları’nın daha önce yayınlanan beş cildinde, Türk Devleti’nin ve onun hizmetindeki diplomatik misyonların ve medyanın siyasal sürgünümüzde bize karşı uyguladığı tehdit, baskı ve yalıtılma uygulamalarını belgelerle ayrıntılı olarak anlatmıştım.

Bunlara karşı Türkiye Danıştay’ında vef Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’nde verdiğimiz mücadeleler hep sonuçsuz kalmıştı.

Yukarıda belirttiğim gibi, tıpkı geçmiş seçimlerde olduğu gibi, 2023 seçimlerinden de siyasal sürgünlerin maruz bırakıldığı tehdit, baskı ve yalıtılmayı ortadan

kaldıracak, kendilerinden özür dileyerek haklarını iade edecek bir iktidar çıkmasını beklemiyordum.

Bu nedenledir ki, 1 Mart 2023 tarihinde, Hollanda'nın La Haye kentindeki *Uluslararası Ceza Mahkemesi*'nde, başta Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan olmak üzere, Türkiye'deki insan hakları ihlallerinin sorumlularına karşı dava açılmasına destek verdim.

Davayı, 24 Eylül 2021'de Cenevre'de Ankara rejimini işkence, yoketme, basın özgürlüğünü çiğneme, cezasızlık, yargı bağımsızlığını ve adalete erişimi ihlal ve insanlığa karşı suçlar konularında sorumlu bularak mahkum etmiş olan *Turkey Tribunal, Demokrasi ve Özgürlükler İçin Avrupa Yargıçları (MEDEL) ve Belçika avukatlık bürosu VSA* birlikte açmış bulunuyordu.

Davanın açılışını kamuoyuna duyurmak üzere La Haye'de 1 Mart 2023'te yapılan basın toplantısında, Belçika'nın eski başbakan yardımcılardan *Prof. Dr. Johan Vande Lanotte*'un davacı örgütler adına sunuş yapmasından sonra ben de şu temennide bulundum:

“Hak ihlalleri nedeniyle Türk mahkemelerinde açılan davalar ne yazık ki sonuç vermiyor... Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin kararları da Türk devleti tarafından dikkate bile alınmıyor... Baskı kurbanları hâlâ zindanlarda tutuluyor. Bu nedenledir ki, Uluslararası Ceza Mahkemesi nezdinde açılan bu davanın tamamen yerinde olduğuna inanıyorum... Ve de Türkiye'nin demokratikleşmesine büyük katkı sağlayacağını umuyorum.”

Ayrıca, Avrupa'nın başkenti Brüksel'de 1974'ten beri tam 49 yıldır Türk diplomatik misyonlarının ve medyasının, hem de onların kışkırtmasıyla Belçika makamlarının İnci'ye ve bana yönelik tehdit, baskı ve yalıtılmalarını içeren bir metni de davacı kuruluşlara ilettim.

O metin, *Sürgün Yazıları*'nın yeni yayımlanan 6. cildinde yer alıyor.

Ancak dileğim odur ki, siyasal sürgünlere uygulanan tehdit, baskı ve yalıtılmaların hesabı, esas olarak, bir gün *Türkiye Büyük Millet Meclisi*'nde görülsün.

17 Eylül 2022'de, Köln'de, *Avrupa Sürgünler Meclisi*'nin düzenlediği sempozyumda söylediğim gibi:

“Vatandaşlıktan atılma, bulunduğu yabancı ülkede dahi sürekli baskı ve tehdit altında bulunma, dünyanın tüm ülkelerine yerleşmiş 3 milyon'dan fazla Türkiyeli göçmenin, özellikle de devlet terörü nedeniyle ülkelelerinden ayrı düşürülmüş siyasal sürgünlerin sorunudur.”

“Bu, Osmanlı'dan beri işlenen çeşitli soykırımlar ve tehcirler nedeniyle dünyanın çeşitli ülkelerini yeni yurt edinmiş *Ermeni, Asuri, Kürt, Grek* diasporalarının sorunudur.”

“Bu, Birinci emperyalist paylaşım savaşı sonunda dört farklı ülkede yaşamaya mecbur edilmiş Kürt ulusunun, kuzeyde *Bakur*, doğuda *Rojhilat*, güneyde *Başûr*, batıda *Rojava* Kürtlerinin sorunudur.”

“Bu, en son Azeri ve Türk ordularının, islamcı terörist beslemelerin de katılımıyla, Dağlık Karabağ'ı işgal etmesi olayında görüldüğü gibi Ermeni ulusunun sorunudur.”

“Bu, son seçimde binbir hile ve baskıyla iradesi gaspedilerek daha yıllarca Türk ordusunun işgali altında yaşamaya mecbur tutulan Kuzey Kıbrıs halkının sorunudur.”

2023 seçimleri bu hesabı sormaya muktedir bir *Türkiye Büyük Millet Meclisi* oluşmasına imkan vermedi.

Ömrümüz vefa ettiği, sağlığımız olanak verdiği süreçte, bunun için mücadeleyi tüm olanaklarımızla sürdürmek, siyasal sürgünler olarak, İnci'nin de, benim de, doğup büyüdüğümüz ülkemize, o ülkede ve komşularında yaşayan tüm halklara borcumuzdur.

Vatan Haini

*Nâzım Hikmet vatan hainliğine devam ediyor hâlâ.
Amerikan emperyalizminin yarı sömürgesiyiz dedi Hikmet.
Nâzım Hikmet vatan hainliğine devam ediyor hâlâ.*

*Bir Ankara gazetesinde çıktı bunlar, üç sütun üstüne,
kapkara haykıran puntolarla,
bir Ankara gazetesinde, fotoğrafı yanında Amiral Vilyamson'un
66 santimetre karede gülüyor, ağzı kulaklarında, Amerikan amirali
Amerika, bütçemize 120 milyon lira hibe etti, 120 milyon lira.*

*Amerikan emperyalizminin yarı sömürgesiyiz dedi Hikmet.
Nâzım Hikmet vatan hainliğine devam ediyor hâlâ.”
Evet, vatan hainiyim, siz vatanperverseniz, siz yurtseverseniz,
ben yurt hainiyim, ben vatan hainiyim.*

*Vatan çiftliklerinizse,
kasalarınızın ve çek defterlerinizin içindekilerse vatan,
vatan, şose boylarında gebermekse açlıktan,
vatan, soğukta it gibi titremek ve sıtmadan kıvranmaksa yazın,
fabrikalarınızda al kanımızı içmekse vatan,
vatan tırnaklarıysa ağalarınızın,
vatan, mızraklı ilmühalse, vatan, polis copuysa,
ödeneklerinizse, maaşlarınızsa vatan,
vatan, Amerikan üsleri, Amerikan bombası,
Amerikan donanması, topuysa,
vatan, kurtulmamaksa kokmuş karanlığımızdan,
ben vatan hainiyim.*

*Yazın üç sütun üstüne kapkara haykıran puntolarla:
Nâzım Hikmet vatan hainliğine devam ediyor hâlâ.*

Nazım Hikmet Ran

Kürdistan'ı dört parçaya bölen, Türk devletinin kuruluş senedi olarak tanımlanan ve o günden beri tartışılan Lozan Antlaşması 100. yılını geride bıraktı. Doğal olarak herkes Lozan Antlaşması'nı tartıştı. Bu yazıda Lozan Antlaşması'nın Kürtlerle ve Alevilerle ilgili boyutları ele alınacaktır. Yüz yıl boyunca gerçekleştirilen soykırımların ve katliamların kaynağı olan Lozan Antlaşması, bu gerçeğin aksine barışı sağlayan bir metin olarak sunulmuş ve herkesin buna inanması istenmiştir. Buna rağmen Lozan Antlaşması'nın bir soykırımlar antlaşması olduğu gerçeği, 100 yıldan beri ısrarla savunulmuştur. Son olarak KNK'nin düzenlediği bir konferansla bu gerçek bir kez daha dünya kamuoyuna sunuldu. Onlarca Kürt kurumunu temsil eden 700 delegenin katılımıyla yapılan konferans, Kürdistan'ın dört parçaya bölündüğü Lozan'da gerçekleştirildi. Lozan Antlaşması'nın soykırımcı özelliklerini görebilmek için ayrıntılara inmek gerekiyor.

İTF'NİN İKTİDARI SAVAŞ VE YENİLGİ

1800'lü yılların sonlarından itibaren Osmanlı Devleti'nin esareti altında bulunan halklar, özgürlükleri için ayaklanıyorlardı. Bu ayaklanmaların bazılarında imparatorluktan koparak bağımsızlığını kazanan halklar olmuş, bu durum Osmanlı Devleti'nin ciddi bir bunalıma girmesine yol açmıştır.

Ayrıca bu yıllarda büyük emperyalist devletler arasında dünyanın topraklarını ve zenginliklerini yeniden paylaşmayı amaçlayan ve birinci emperyalist paylaşım savaşına yol açan çatışma ve çelişkiler yaşıyordu. Belirtilen koşullarda İttihat ve Terakki Fırkası (İTF) adlı çete 1913'te darbeyle Osmanlı Devleti'nin yönetimini ele geçirdi.

Osmanlı Devleti'ni gasp ettiği toprakları elinde tutmak isteyen İTF, içinde bulunduğu koşulların yarattığı iki sosyo/politik gelişmeyi değerlendirmeye çalıştı. İlk olarak İTF, gelişen emperyalist savaş değerlendirmek istedi ve bu amaçla Almanların safında savaşa girdi.

İTF ikinci olarak, "Türk ulusu" yaratmak için "toplumsal mühendislik" çalışmaları, yani "etnik ve dinsel arındırma" operasyonları yapmaya karar verdi. Kürtlerin Türk olduklarını ispat etmesi için Ziya Gökalp, Alevilerin Türk ve Müslüman olduklarını ispat etmek için Baha Sait, Ermenilerle ilgili izlenecek politikayı belirlemek amacıyla da Esat Uras adlı İTF'liler görevlendirildiler.

Savaş koşullarında sürdürülen bu "toplumsal mühendislik" çalışmaları kapsamında İTF, başta Ermeniler olmak üzere Hristiyan halklara karşı soykırım gerçekleştirdi, böylece Türk ulusu yaratma politikasında önemli gelişme sağlandı.

Soykırım sürecinde "gavur" karşıtlığı üzerinden "Müslüman din kardeşliği" kullanılarak özellikle Sünni Kürtler, soykırımın aktif icracıları, suç ortakları olarak değerlendirildiler. Bu kanlı işbirliği, Türkleri devlet sahibi yaparken, Kürtlere soykırım olarak yansımıştır.

Savaş koşullarında sürdürülen bu "toplumsal mühendislik" çalışmaları kapsamında İTF, başta Ermeniler olmak üzere Hristiyan halklara karşı soykırım gerçekleştirdi, böylece Türk ulusu yaratma politikasında önemli gelişme sağlandı.

Soykırım sürecinde "gavur" karşıtlığı üzerinden "Müslüman din kardeşliği" kullanılarak özellikle Sünni Kürtler, soykırımın aktif icracıları, suç ortakları olarak değerlendirildiler. Bu kanlı işbirliği, Türkleri devlet sahibi yaparken, Kürtlere soykırım olarak yansımıştır.

SAVAŞIN BİTMESİ VE KEMALİSTLER

Birinci emperyalist dünya savaşı, 30 Ekim 1918'da Yunanistan'ın Mondros Adası'nda imzalanan ateşkes antlaşması ile bitirilmiştir. Almanya ve Osmanlı Devletleri yenilmişlerdi. Osmanlı Devleti'nin yetkilisi Rauf Orbay, şampanya kadehi kaldırılarak ateşkes antlaşmasını imzaladı. Savaşa girmek için can atan İTF yetkilileri, yenilgiden sonra imparatorluk dışına kaçtılar.

Yenilgiyle birlikte Osmanlı İmparatorluğunun esaretinden çıkmak isteyen halklar özgürlüklerini elde etmeye yöneldiler. Bu süreçte harekete geçen başkaları da bulunmaktaydı.

Osmanlı Devleti'nin ve ordusunun çeşitli kademelelerinden görev yapan bir kısım üst düzey bürokrat ve yüksek rütbeli subay, bu gelişme üzerine karşı harekete geçtiler. İTF artıkları bu unsurlar, ırkçı- savaşçı politikaları sürdürebilmek için hazırlık çalışmalarına girdiler. İTF'nin çapsiz elemanları olan bu asker/bürokrat kesim, konumlarının verdiği avantajları kullanarak Osmanlı Devleti'nin tüm imkanlarını, kadrolarını ve bürokratik askeri mekanizmasını gasp etmişler, böylece belli bir güç olarak ortaya çıkmışlardır.

Bunun sonucunda Osmanlı Devleti'nde "ikili iktidar" durumu oluşmuştur. Söz konusu "ikili iktidarın" birisi, padişahın ve çevresinin temsil ettiği meşru iktidarı elinde tutan kesimdi. Diğeri ise İTF'nin yeni versiyonu olarak ortaya çıkan ve daha sonra Kemalistler olarak adlandırılacak olan kesimdi.

Eski İTF'li kesim, kendi çalışma takvimlerini 19 Mayıs 1919'da M. Kemal'in Samsun'a gitmesiyle başlatmaktadır. Sonrasında 21-22 Haziran 1919'da Amasya Genelgesi, 23 Temmuz- 4 Ağustos 1919'da Erzurum Kongresi, 4- 11 Eylül 1919'da Sivas Kongresi yapılarak çalışmalara devam edilmiştir. Bu süreçte Kemalistler, Kürtlerle iyi ilişkiler kurmaya özel önem vermişler, Erzurum Kongresi'ne çok sayıda Kürt temsilcinin katılımını sağlamaya çalışmışlardır.

Kemalistler, bu süreçte hem içerde hem dışarıda iki yüzlüce İTF'den devrıldıkları "Türk ulusu yaratma" politikasını izliyorlar, ama bunu gizliyorlardı. Aynı şekilde "Saltanat ve Hilafet" adına hareket ettiklerini söylüyorlar, ama Osmanlı Devleti'ni yok sayarak faaliyetlerini yürütüyorlardı. Kemalistler bu yalanları ileri sürerek Müslüman halklardan ve devleti yöneten padişah ve çevresinden destek almaya çalışıyorlardı. Kemalistler, aynı zamanda emperyalist devletlerle yaşanan pazarlıklarda da yer almak için girişimlerde bulunuyorlardı.

Yaptıkları çok yönlü çalışmalarla bu İTF'li asker/bürokrat kesim, "ikili iktidar" durumunu kendi lehine geliştirdi. Elde ettikleri imkanları kullanan Kemalistler parlamento seçimlerinin yapılmasını sağladılar, seçilen milletvekilleri ile 23 Nisan 1920'de Büyük Millet Meclisi toplandı. Böylece güçlü ve yeni bir mevzi elde eden Kemalistler, Osmanlı Devleti'nin meşru yönetimini geriletmişler, daha çok insiyatif ve meşruiyet kazanmışlardır.

PARİS BARIŞ KONFERANSI

Kemalistler bu çalışmaları yaparken galip emperyalist devletler 18 Ocak 1919'da Paris Barış Konferansı'nı düzenlediler.

Paris Barış Konferansı'nda Şerif Paşa ile Ermeni Bogos Nubar Paşa Kürtlerin ve Ermenilerin özgürlükleri için galip devletlerle görüşmeler yapıyorlardı. Kemalistler ise hemen harekete geçmişler, bu gelişmenin önünü kesmek için kirli oyunlar düzenlemişlerdir.

Kürt diplomat Şerif Paşa'nın Kürtlerin bağımsızlık taleplerini konferansa iletmesi üzerine telaş ve korku içine giren Kemalist yapı, Şerif Paşa'nın çabalarını boşa çıkarmak için, Kürtlerin de figüranları oldukları manipülatif bir "tiyatro" düzenlemiştir.

Bizzat Mustafa Kemal, "Kürt milletvekillerinin ulusal kıyafetlerini giyerek meclise gelmelerini ve Lozan konferansında bağımsızlık istemediklerini" ifade eden bir telgraf çekmelerini rica eder. Bir anlamda Kürt milletvekillerinden yardım isterler. Ne yazık ki Kürt ve Kürt Alevi milletvekilleri bunu kabul ederler.

Bir kısım Kürt parlamenterleri Kürt kıyafetleriyle ve Kürtleri temsil eden milletvekilleri olarak Paris Barış Konferansı'na telgraf çekmişler ve "Şerif Paşa'nın Kürtleri temsil edemeyeceğini" ifade etmişlerdir.

Ayrıca Şerif Paşa'nın girişimleri, "Müslüman- Gavur Ermeni" karşıtlığı üzerinden olumsuz propaganda malzemesi olarak kullanılmıştır. Kemalistlerin bu komplosu ve yaptıkları Ermeni düşmanlığı propagandasının sonucunda Şerif Paşa'nın girişimleri başarısız kalmıştır. Paris Barış Konferansı bitince galip devletler bir antlaşma yapmaya yöneldiler.

SEVR ANTLAŞMASI

Nihayetinde galip devletlerle Osmanlı Devleti'nin meşru ve hukuki yönetimi arasında 10. Ağustos 1920'de Sevr Antlaşması imzalanmıştır.

Bu antlaşmanın 62., 63. ve 64. maddeleriyle Kürdistan'da Kürtlerin devlet kurma hakkı kabul edilmiştir. Kabul edilen bu devlet kurma hakkının muhtevası şu şekilde ifade edilmiştir. "Kurulacak devlet bir yıl süre ile İngiltere'nin tabiyetinde olacak, bir yıl sonra Kürtler isterlerse bağımsız devlet kurabileceklerdir." Aynı haklar Ermeniler için de kabul edilmiştir.

Yaşanan gelişmeler Osmanlı Devleti'nin esareti altında bulunan halkların özgürleşme umutlarını büyötmüştür.

Kürdistan'ın ve Ermenistan'ın kurulmasını öngören Sevr Antlaşması, Kemalistleri rahatsız etti. Osmanlı Devleti'nden gasp ettikleri olanaklar, Kürtlere ve Alevilere yalan söyleyerek elde ettikleri destek, Kemalistlerin, "Türk ulusu yaratma" ve "Türklerin devletini

kurma” politikasını ve amacını gerçekleştirmeye yetmeyecekti.

Galip devletler 13 Kasım 1918’de İstanbul’u, Yunanistan 15 Mayıs 1919’da İzmir’i işgal etti. Daha sonra başka bölgeler de işgal edilecekti.

İşgallerin yarattığı tepkiyi arkasına alan Kemalistler, dönemin en önemli gelişmelerinden birisi olan Sovyet devriminden yararlanmanın yollarını aramaya yöneldiler. Sovyetlerde yaşanan devrim emperyalist devletleri kaygılandırmıştı. Bunu gören Kemalistler, bir anda “Bolşevik ve anti- emperyalist” bir maske taktiler. Yaptıkları sahtekârlık işe yaradı ve Sovyetlerden önemli destek aldılar.

Kemalistlerin bu gelişmenin sonucunda Sovyetlerle birleşeceklerini düşünen emperyalist devletler, bundan büyük korku duydular. Böyle bir birleşmeyi önlemek için Osmanlının meşru ve hukuki hükümetini atlayarak Kemalistleri muhatap almaya, onlarla anlaşma yapmaya yöneldiler.

Sovyetlerin pragmatist bir yaklaşımla ve yanlış değerlendirmeye yaparak Kemalistleri “anti-emperyalist” kabul etmesi ve aktif destek sunması, galip devletlerin Kemalistleri muhatap almasını sağlamıştır. Sovyetlerin de galip devletlerin de Kemalistleri yanlarında tutmayı amaçlayan politik yaklaşımları Kemalistleri güçlendirmiş ve Lozan’da zafer kazanmalarının yolunu açmıştır. Normal koşullarda Sovyetlerin desteği olmadan Kemalistler, hukuki ve meşru hükümet olmadıkları için Osmanlı Devleti adına herhangi bir antlaşma yapamazlardı.

KÜRTLER NE YAPIYORDU?

Yaşanan sürecin önemli öznesi olan Kürtler bu koşullarda ne yapıyorlardı? Kürtler, 1800’lü yıllarda dünya ve Osmanlı İmparatorluğu’nda yaşanan gelişmelere bağlı olarak çok sayıda dernek ve kurumla ulusal varlıklarını ve kültürlerini korumaya ve yaşatmaya çalışıyorlar, hak ve özgürlüklerini talep ediyorlardı. 1900’lü yılların başında da aynı faaliyetlere devam ediyorlardı.

Birinci emperyalist paylaşım savaşının bitiminden sonra bir kısım üst düzey Kürt bürokratları, subayları, aşiret reisleri ve dini önderleri Kürt Teali Cemiyeti’ni kurdular. Bu cemiyet Kürt ulusunun özgürlüğü için çalışmalar yürüttü. Osmanlı Devleti’nin eski diplomatı Kürt Şerif Paşa da bu çalışmalarda önemli rol oynuyordu. Bu kurum ve yöneticileri, Kürdistan’ın kurulmasını içeren Sevr Antlaşması’nı destekliyor, bu antlaşmanın hayata geçirilmesini istiyorlardı.

Bu Kürt ileri gelenleri 1919 -1920 yılları arasında Osmanlı devletine yakın çevrelerle işbirliği yapıyorlardı. Özgürlüklerine kavuşma umudunu Osmanlı Devleti’ne bağlamışlardı. Osmanlı Devleti, en güçsüz olduğu ve Kürtlere ihtiyaç duyduğu anda bile, Kürtlerin “bağımsızlık, özerklik, otonomi” gibi taleplerinin çok dillendirmesini istememiş, bu amaçla Kürt Teali Cemiyeti başkanını saraya çağırarak uyarmıştır. Buna rağmen Kürt Teali Cemiyeti bağımsız bir güç olarak hareket etmek yerine, Osmanlı Devleti’ne yakın olan çevrelerle ortak hareket etmeye devam etmiştir.

Mustafa Kemal ve şürekâsı ise Kürtleri de kapsayan çok sayıda görüşme yapmıştır. İslam inancını ve işgal edilmişliğin yarattığı mağduriyeti kullanarak toplumu ve özellikle gavurlara karşı Kürtleri ve Alevileri yanlarına çekmeye çalışmışlardır.

Örgütsüz ve öndersiz olan Kürt ve Alevi halkları, işgale karşı olduklarını sanarak hilafeti, saltanatı ve Müslümanlığı savunduklarını düşünerek Kemalistlerle ortak hareket etmeye yönelmişlerdir.

Sonuçta Osmanlı Devleti’nin zayıflığı, Sovyet devriminin yarattığı sonuçlar, Kürtlerin örgütsüzlüğü, Kürdistan’da devlet kurulmasını öngören Sevr Antlaşmasının uygulanmasını engellemiştir.

Bu durumu fırsat bilen Kemalistler, Kürt kurumlarını ve ileri gelenlerini, “emperyalistlerle işbirliği yapan, halifeliği ve saltanatı savunan gericiler” olarak damgalamış ve itibarsızlaştırmaya çalışmışlardır.

Öte yanda Sovyetlerle birleşmesinden korktukları için emperyalistler, meşru Osmanlı Devleti’ni devre dışı bırakarak Kemalistlerle anlaşmaya yönelmişlerdir. Bu durum Osmanlı devletini zayıflatmış, Kemalistleri daha da güçlendirmiştir.

KÜRTLER VE LOZAN

Lozan görüşmelerinin öncesinde Osmanlı Devleti de Kemalistler de Kürt halkının varlığını ve haklarını kabul ediyorlardı. Sevr Antlaşması’nı imzalayan meşru Osmanlı Devleti, Kürtlere özerklik vermeyi kabul etmişti. Ancak Osmanlı Devleti inisiyatifi kaybettiği için Sevr Antlaşmasını uygulayamıyordu.

İTF’nin “Türk ulusu yaratma” programıyla eğitilmiş olan Kemalistler ise ikili bir tutum izliyorlardı. Kamusal alanda ve resmi olarak, çok zorunlu olmadıkça Kürtlerden ve haklarından söz etmemeye dikkat ediyorlardı. Mecbur kaldıklarında ise Kürtlerin varlığını ve haklarını kabul ediyor ve Kürtlere “muhtariyet verecekleri” yalanını söylüyorlardı.

Bunun yanında din kardeşliği üzerinden “gavurlara karşı” birlikte mücadeleyi öneriyorlardı.

Lozan görüşmeleri başladığında, Kürtlerin ulusal hak taleplerini savunan ve bunun için Osmanlı Devleti’ne bel bağlayan ve halktan kopuk bir politika izleyen Kürt kurum ve ileri gelenleri bastırılmışlardı. Kürt kurumlarının ve ileri gelenlerinin bu şekilde etkisizleştirilmesinin sonucunda Kemalistler, Kürtlerin herhangi bir aktif karşı koyuşuyla karşılaşmadılar.

Bu örgütsüz koşullarda Kürtlere, Ermeni düşmanlığı “ölümü” gösterilerek Kemalistlerin “muhtariyet” ambalajlı “sıtmasına” razı olmaları telkin edilmiştir. Kürtlerin Osmanlı devletiyle birlikte hareket eden kesiminin dışında kalan ileri gelenlerinin bir kısmı bu telkinlere inanarak ve “muhtariyet” elde edebileceklerini düşünerek Kemalistlerle ortak hareket etmeye yönelmişlerdir. Kürtlerin Kemalistleri desteklemelerinin bir nedeni de Ermeni- Kürt karşıtlığının çok kullanılmış olmasıdır.

Kürtlerin Kemalistleri desteklemesi, Kemalistlerin bireysel ilişkileriyle, bu ilişkilere sunulmuş sahte vaatlerle elde edilmiş bir sonuçtu. Kürtler, başka nedenlerin yanında, ulusal, demokratik ve özgün örgütlülükleri olmadığı için Kemalistleri desteklemişlerdir. Örgütsüz ve dağınık olan ve kendilerine ait doğru bir politik program geliştiremeyen Kürtler, Kemalistlerin programına uymak zorunda kaldılar. Lozan’a gidilirken Kürtler, Kemalistlerin tuzağı içindeydiler. Kürtlerin bu şekilde hareket etmeleri, en baştan kaybetmenin zeminini yaratmıştır.

Buna karşın Kemalistler birçok avantaja sahipti. İTF’den devrıldıkları örgütlü yapıya, “Türk ulusu” yaratmayı hedefleyen politik bir programa, Osmanlı Devleti’nden gasp ettikleri olanaklara ve çok sınırlı da olsa yalan vaatlerle elde ettikleri toplumsal desteğe sahiptiler.

Lozan’a gönderilecek heyetin belirlenmesine bu koşullarda başlandı. Lozan’a Kürt milletvekillerinin gönderilmesi de gündeme geldi. Kemalistler güvenecekleri Kürt milletvekili bulamıyorlardı. Çünkü o günün koşullarında Kürtlerin varlıkları inkâr edilmiyor, muhtariyet verileceği genel kabul görüyordu. Bu durumda Lozan’a gidecek olan her Kürt milletvekili haklı olarak ulusal taleplerini ısrarla savunacaktı.

Ayrıca tanınan ve dikkate alınan Kürt diplomat Şerif Paşa, resmi bir görevi olmamasına rağmen, Kürtlerin haklarının alınabilmesi için sürekli ve sistemli olarak ilgili devletler nezdinde görüşmeler yapıyor, planlar, programlar sunuyordu.

Şerif Paşa’nın Ankara’dan gidecek dirayetli Kürt milletvekilleriyle buluşması, Kemalistlerin oyunlarını bozabilirdi.

Kemalistler bu tehlikeyi önlemek için iki özelliği birlikte bulunduran bir heyeti Lozan’a gönderdiler. Birincisi, Lozan’a gidecek heyetin Kürt düşmanlığı tescilli olanlardan oluşması gerekiyordu. Arnavut Rıza Nur ve Hasan Saka adlı ırkçılar, bu anlayışın gereği olarak, heyet üyesi olmuşlardı. İkinci olarak Türk ırkçılığı tartışılmaz olan, ama gerektiğinde “ben de Kürt’üm” diyebilecek Kürt-Kemalist bir haine ihtiyaç vardı. Bunun için de İsmet Paşa görevlendirilmiştir. Böylece Kürtlerin ve Kürdistan’ın ölüm fermanını hazırlayacak olan Lozan heyeti belirlenmiştir.

Görüşmeler ve tartışmalar uzun sürmüştür. İsmet Paşa, “Kürt olduğunu ve Kürtlerin muhtariyet istemediklerini” söyleyerek Kürtlerin özgürlük beklentilerinin suya düşmesini ve Kürdistan’ın 4 parçaya bölünmesini sağlamıştır. Sonuçta varlıklarına tahammül edemeyecek düzeyde Kürtlere düşman olan Kemalistlerin arzu ettiklerinin önemli bölümü gerçekleşmiştir.

Lozan Antlaşması’ndan sonra Kürtlere yaşatılan soykırım, yok saymalar, katliamlar ve her türlü cinayet, Lozan’dan alınan icazetle ve Lozan’ın eseri olarak gerçekleştirilmiştir.

ALEVİLER VE LOZAN

Anadolu ve Kürdistan’da yaşayan Alevilerin/Kızılbaşların Osmanlı Devleti tarafından soykırımlara maruz kaldığı bilinmektedir. Osmanlı Devleti’nin 1700’lü yıllarda çöküş sürecine girmiş olması, Alevilere yönelik soykırımcı politikanın uygulanmasını zorlaştırmıştır.

1913 yılında Osmanlı devletinin yönetimi devralan İTF, Alevilere yönelik çalışmalar yapmayı gündemine almış ve belirlediği planı pratikleştirmiştir. Baha Sait adlı İTF yöneticisinin Alevilerin Türk ve Müslüman olduklarını ispat etmek için özel olarak görevlendirildiği belirtilmişti. Bu ırkçı şahıs Alevilerin “ne kadar Türk ve ne kadar Müslüman” olduklarını ispat etmek için köy dememiş, yayla dememiş dolaşmış, görüldüklerini, izlenimlerini değerlendirilmesi amacıyla rapor etmiştir.

İTF’nin Alevileri Türkleştirmeyi ve Müslümanlaştırmayı amaçlayan çalışması bununla sınırlı kalmamıştır. Avni Özgürel’in yazdığına göre, İTF, Bektaşilerin önderi Cemalettin Çelebi’yi, Balabanlı aşireti reisi Gül Ağa’yi ve Şadıllı Aşireti reisi Kırmı Yusuf’u Teşkilat-ı Mahsusa içinde örgütlemiştir. (Aziz Tunç- Maraş Kıyımı- s. 142)

Bu çalışmanın sonucu olsa gerek Bektaşî Piri Cemalettin Çelebi, Alevilerden oluşturduğu askeri birliğiyle Osmanlı ordusunun saflarında, birinci emperyalist paylaşım savaşına katılmıştır. Görüldüğü gibi İTF, cumhuriyetten çok önce ve belli bir plan dahilinde Alevi/Kızılbaşları devletin denetimine almaya, asimile etmeye çalışıyordu.

1919- 1920'ye gelindiğinde Alevi/Kızılbaş ve Bektaşîleri de etkileyen yeni bir süreç yaşanıyordu. Hilafetin ve saltanatın zulmünü yaşayan Aleviler ve Bektaşîler, kendilerine yapılan zulmün kaynağı olan hilafetin ve saltanatın yıkılıyor olmasını önemli bulmuşlardır. Bu sürecin öne çıkan öznesi olarak Kemalistlerin iki yüzü ve kanlı politikalarını ne doğru anlamışlar ne de kendileri özgürlükleri için plan geliştirmişlerdir. Özellikle Türkmen Bektaşîler bu süreçte Padişah ile Kemalistlerin çatışmasına kendilerine zulüm yapan hilafetin kaybetmesi penceresinden bakarak tutum geliştirmişler, doğal olarak Kemalistlere yakın durmuşlardır.

Mustafa Kemal, Sivas ve Amasya gezilerini yaparken Amasya'da karşılayanlar arasında Bektaşî önderi Cemalettin Çelebi Efendi'nin bulunması bu yaklaşımın sonucu olmuştur. Bu karşılaşmadan bir süre sonra Aralık 1919'da Mustafa Kemal, Cemalettin Çelebi Efendi'yi evinde ziyaret etmiş, bir gece evinde kalmış, Hacı Bektaş Dergahı'nı ziyaret ettikten sonra ayrılmıştır.

Mustafa Kemal bu yolla saltanatın ve hilafetin baskısına karşı çıkan Türkmen Alevilerin bu özelliğini istismar ederek onları kendi safına çekmeye çalışıyordu. Cemalettin Çelebi yapılan bu görüşme sonucunda Kemalistlere destek vermeyi kabul etmiştir.

Kürtlerin, Alevi/Kızılbaş- Bektaşîlerin, Lazların ve Çerkeslerin bulunduğu 1. Meclis'in açılmasından bir süre sonra, 25. Kasım 1920'de Koçgiri Halk Hareketi başladı. Koçgiri Kürt Alevi halkı, Sevr Antlaşması'nın da verdiği hakları kullanarak, özgür bir gelecek kurmak istiyordu.

Koçgiri Halk Hareketi'nin önderleri, hem Kürt ve Alevi olmaktan gelen ulusal özgürlükleri için hem de Alevi/Kızılbaş inancının özgürlüğünü sağlamak amacıyla başkaldırmışlardır.

Lozan görüşmelerinin başlamadığı bu dönemde Kemalistler, Alevilere/Kızılbaşlara ve Bektaşîlere karşı, Kürtlere yaptıkları gibi iki boyutlu bir politika izlediler. İlk olarak, Alevi/Kızılbaşları Türk ve Müslüman olarak kabul ediyor gibi görünmüşler, var olan "etnik ve dinsel" farklılıkları görmezden gelmişlerdir.

Buna bağlı olarak Bektaşîlerin önderi Cemalettin Çelebi'nin ve Dersimli Abdülhak Tevfik Gençtürk'ün, Mustafa Zeki Saltık'ın, Diyar Yıldırım'ın Hasan Hayri Kanko'nun, Mustafa Öztürk ve Ramiz Tan'ın milletvekili olarak meclise girmeleri sağlanmıştır. Bu yolla kurulan meclis, "etnik ve dinsel" farklılıkları kontrol altında tutmanın aracı olarak kullanılmıştır.

Kemalistler, ikinci olarak, Alevilere/Kızılbaşlara ve Bektaşîlere iki ayrı politikayla yaklaşmışlardır. Türkmen Alevi/Bektaşîlere daha olumlu yaklaşmışlar, böylece onların büyük ölçüde kendilerini desteklemesini sağlamışlardır. Öte yanda özgürlük ve eşitlik talep eden Koçgiri Kürt Alevi halkının taleplerine karşı en sert tutumu almışlar ve Haziran 1921'de vahşi bir soykırımla katletmişlerdir.

Sonuçta Türkmen Aleviler kurdukları sahte iyi ilişkilerle Kemalistleri desteklerken, Kürt Alevi/Kızılbaşların ise bir kısmı Kemalistleri desteklemiştir. Kürt Alevilerin önemli bir kısmı ise hem Kürt olmaktan gelen hassasiyetlerinden hem de Koçgiri'de Kemalistlerin gerçekleştirdiği soykırımdan dolayı Kemalistlerle bütünleşememiştir. Kemalistlerin bu kanlı ve hileli politikalarına rağmen, Türkmen Bektaşîler de Kürt Alevi Kızılbaşlar da Kemalistleri desteklemişlerdir. Böyle olmasının temel nedeni, aynen Kürtlere olduğu gibi, Alevilerin/Kızılbaşların ve Bektaşîlerin kendilerine ait örgütlülüklerinin ve politik programlarının bulunmuyor olmasıdır.

Lozan'a giden heyetin belirlenmesi Alevilerin örgütsüz, önderliksiz, bölünmüş, parçalanmış oldukları koşullarda yapılmıştır. Bunun sağladığı kolaylaştırıcılıktan yararlanan Kemalistler, Lozan'a giderken, Alevi/Kızılbaşları yok saymışlardır. Dolayısıyla belirlenen Lozan heyetinin içinde herhangi bir Alevi/Kızılbaş temsilci bulunmamıştır.

Parlamentoda bulunan Alevi/Kızılbaş- Bektaşî milletvekillerinin de bu sonucu değiştirecek etkinlikleri olmamıştır. Bektaşîlerin önderi Cemalettin Çelebi, parlamenter olarak seçildiği 1920'den öldüğü 1923 yılına kadar, her ne hikmetse, meclisin hiçbir oturumuna katılmamıştır. İlk mecliste yer alan Dersim milletvekillerinin de Alevilerin haklarını savunmak ve bunun için Lozan'a gitmek gibi bir çabaları olmamıştır. Hatta söz konusu milletvekillerinin Aleviliklerini hiç akıllarına getirmediklerini söylemek yanlış olmayacaktır.

Dersimli Alevi/Kızılbaş milletvekillerinin durumuna bakıldığında gerçeğin böyle olduğunu görmek mümkündür. Dersimli Alevi/Kızılbaş Milletvekili Diyar Ağa'nın Kemalistlere cesaret veren Türklüğü yücelten konuşmalar yapması, Kemalistlerin başarılı olması

için yoğun çaba içine girmesi, kendi kimlik ve inancını unutmama durumuna gelmesi yeterince açıklayıcıdır. Buna rağmen Kemalistlerin kararlı destekçiliğini yapan Diyar Ağa, yıllar sonra, ilerlemiş yaşına rağmen Seyit Rıza'yla ilişkisi olduğu gerekçe gösterilerek sürgün cezasına çarptırılmıştır.

Dönemin diğer Dersim milletvekillerinin yaşam serüveni de Kemalistlerin özellikle Kürt Alevi/Kızılbaşlara olan düşmanlığının düzeyini göstermektedir. O dönem Dersim milletvekili olan Abdülhak Tevfik Gençtürk, Kürtçülük yaptığı iddiasıyla yargılanıp cezalandırılmıştır.

Bunların içinde en ibret verici olan Hasan Hayri Kanko'nun yaşadıklarıdır. Yukarıda belirtilen ve Mustafa Kemal'in isteği üzerine Paris Barış Konferansı'na "Şerif Paşanın Kürtleri temsil edemeyeceğini ve Kürtlerin bağımsızlık istemediklerini" ifade eden telgrafi çeken milletvekillerinden birisidir.

Hasan Hayri, iki yıl sonra Kürt kıyafetlerini giyerek böyle bir telgraf çektiği için Kürtçülük yaptığı ileri sürülerek idam edilmiştir. Hasan Hayri idam edilmeden önce, Mustafa Kemal'in bu alçak tuzağına düştüğü ve halkına zarar verdiği için büyük pişmanlık yaşamış, kendisini affetmemiştir.

Görüldüğü gibi Lozan'dan önce bir kısım Alevi/Bektaşî'ye "bizdensiniz" denilerek varlıkları Türk/İslam kimliğinin bünyesine hapsedilmek istenmiştir. Kürt Alevilere ise Koçgiri'de olduğu gibi kan, zulüm ve soykırım yaşatılmıştır.

Sonuçta zaten örgütsüz ve programsız olan Alevilerin/Kızılbaşların ve Bektaşîlerin Lozan'da ne adları anılmış, ne de varlıkları ve hakları konuşulmuştur.

Esasında yok edilmek istenen ve bu amaçla yokmuş gibi davranılan Aleviler/Kızılbaşlar ve Bektaşîler, Lozan'dan bugüne katliamlara ve soykırımlara maruz bırakılmışlardır. Cumhuriyet tarihi denilen süreç boyunca Alevilerin/Kızılbaşların ve Bektaşîlerin yaşadıkları katliamlar ve soykırımlar, aynen Kürtlerin yaşadıkları soykırımlar gibi, Lozan Antlaşması'nın eseridir.

Lozan Antlaşması sadece Kürdistan'ın dört parçaya bölünmesine yol açmamış, aynı zamanda soykırımlarla ve asimilasyon uygulamalarıyla Aleviliğin ve Alevilerin yok edilmesinin de yolunu döşemiştir.

***"Ben sizin yalan ve
hilelerinizle baş edemedim,
bu bana dert oldu.
Ama ben de sizin önünüzde
diz çökmedim,
bu da size dert olsun."***

Seyit Rıza

Feridun Andaç sürgünlüğü şöyle tanımlamaktadır: *“Sürgünlük kaçınılmaz olanı yaşamaktır. Yersizliğin, yurtsuzluğun kıyısına gelinmekle başlar. Bunun ivmesi de koşulların gücünden gelir. Karşı konulan savaşılan koşullarda yenik düşme sonrasında kaçınılp sığınacak bir yer/yurt arayışudur tüm bunlar sonrasında yaşanan. Kopuş burada başlar işte. Ya zorunlu olanın kanatlarına takılıp gidecek, ya gönüllü bir yolun yolcusu olacak, ya da iç sızılarını yaşayacağı yolun kılavuzu kesilecek. Nereye, ne yöne de gitse kalbinde o sözlerin mührü olacak hep”.*

Sürgün hem zamanın içinde hem de dışında yaşar. Kaçış ve yalnızlıkla örtülüdür dünyası. Kopulan yer. Bağlantıdır aslında; Yaşanmışlıkları, anıları, izleri onun varoluş gerekçesidir. Sürgün yurtsuzluğa katlanınca, gideceği, ulaşacağı yerlerin ona her an geçmişini sunacağını, onu sürekli olarak bununla avutacağını bilemez başlarda. Sürüklendiği bu serüvende bir zenginlik yaşayacağını da göremez o an. Zamanla oluşabilen bir durumdur bu. Vardığı yerde sürekli geçmiştir, onu yaşar, onu sorgular, onu yaşatır. Köksüzlüğü sindiremez. Kimliğini yitirmiştir. Bir yenisinin arayışına girer. Başlarda alışmamak, yerleşmemek, kimliğini yitirmemek için direnir, geçmişiyle, ülkesiyle bağ kurabilme imgelerine tutunur, düşler kurar. Geçmişini canlı tutan şeylere tutunmaya çalışsa da, yeni kimliğini arar yabancı olduğu diyarda. Oysa boşunadır çünkü artık kazınmıştır adı; Sürgün, Göçmen, Mülteci...Bu yola zorunlu veya gönüllü de çıkmış olsa dilini bilmediği bu yabancı coğrafyada eziktir yüreği hep. Dönüşsüz bir yolculuğun mola yerlerinde, her an dönecekmişçesine yaşamak...

Devrimciler için karşı koyma, başkaldırı, dayatılanı kırma mücadelesi sonucu yaşanan/seçilen bir yoldur sürgünlük. Çekilen acılar, yoksunluklar, sürüklenişler bambaşka bir duyarlılık ortamı yaratır onlarda. Devrimciler için hep yeni köprüler kurma, yeni yollar açma mücadelesidir bu yeni yaşam. Yeryüzünün hangi ucuna giderse gitsin, hangi mekanda, hangi ortamda yaşarsa yaşasın, hayatın anlamını biçimlendirdiği idealleri, mücadelesi eşlik eder ona, varoluşunun anlamı buradadır. Yalnız değildir, onun gibi düşünenler ve hissedenerler, sürgünlük yolculuğuna çok önceleri çıkanlar karşılar onları. “Acılar paylaşıldıkça azalır” denir ya, tüm yoksunluklara, özlemlere rağmen gelecek güzel günlere umut, inanç ve bunun için savaşım yine devam eder.

Ama ya göçen bombaların yağdığı köyünden hayatını kurtarmak için kaçan garip bir köylüyse, ya da, dili, dini, ismi yasaklanmış, yaşam hakkı tanınmamış ötekisyse, ömrü boyunca çalışmaktan başka bir şey tanımamış, yaşadığı kasabadan hiç ayrılmamış, büyük şehir görmemiş, çocuklarını doyurmak için gurbet ellerine gelmiş ise.

Hele bir de kadınsa, “erkeklerle birlikte”, “erkeğin arkasından” “erkekten sonra”, her daim önünde bir “erkek”le göçmek zorunda kalmışsa, köklerini, hayallerini, sevdiklerini bırakmışsa toprağında.

Zaten erkek egemenliğin hüküm sürdüğü kendi coğrafyasında hep ötekidir. Kimi zaman Nazım’ın dediği gibi erkeklerin sofrasında yeri öküzlerinden sonra gelir. Kendi içinde sürgündür o, geleneksel kadınlığa, çocuğuna, erkeğine, komşusuna, ya da toplumun ihtiyaçlarına sürgün edilmiş bir yaşamın içindedir. Hep bir eziklik ve suçluluk duygusudur ona eşlik eder yollarda. Bir de insanlığın yüz karası, tacizci, tecavüzcü, insan taciri kılığına girmiş ataerkilliğin en iğrenç en aşağılık yüzü. Korkar, korktukça siner, kimi zaman ağız dolusu haykırmak isterken, fısıldayamaz bile

HAYIRI.

Tek düşündüğü çocuklarının görmemesi, duymaması bu yaşadıklarını. Onları yaşamda tutabilmiştir ama etkilenmemeleri için belki direnemez bile, içine haykırır öfkesini, hayırını. Tek düşündüğü hayatta kalabilmek, öyle kendisi için değil, çocuklarının başında kalabilmek, onları koruyabilmek için yahut ardında bıraktığı hasta anacığına tedavi imkanı sağlayabilecek şartlara ulaşabilmek için. Yoksa o zaten ölü hisseder kendini, duyguları, mutlulukları yitip gitmiştir, çoktan terk etmiştir onu. Yeni ama ürküten bir yabancılik barındıran yeni coğrafyaya ulaşırsa ne ala. Oysa çoğunun bedenleri tüm hayal ve umutlarıyla birlikte ölüme gider, belki de son düşündüğü kurtulmuş olduğudur, o kadar acı barındırmıştır ki bu ıssız soğuk ve uzun yolculuk da artık yeter der ve yok oluşa gider hüzünlü bir huzurla.

Hedefe ulaşanlar için ise kendi coğrafyasındaki ötekilik katmerleşmiş olarak devam eder. Ev sahibi tarafından geri kalmışlığın simgesel ifadesi olarak algılanır, ev sahipleri göçmen kadınları yani “öteki”yi kendi kavramlarıyla anlatma çabası içinde stereotiplere yerleştirir, “kurtarılmaya muhtaç kadın” yaratır. Bir yandan ev sahibi için göçmenlerin değer ve davranışlarını daha önemlisi onların geri kalmışlıklarının ve değişim ihtiyaçlarının bir göstergesi olarak kurgulanmaktayken, kendi aileleri tarafından da gelenekleri ve özgün kültürlerini temsil eden, dolayısıyla istenmeyen bir biçimde gelişen modernizasyon sürecine karşı engel olabilecek tek güç olarak algılanmaktadır. Yani iki kesim de farklı beklentiler içindedir ve ağır bir görev yükleri kadınların omuzlarına.

Kadınların birlikte geldikleri toplum tarafından geleceği devam ettirmekle görevlendirilmesi ise kadınların ev sahibi toplumla kuracağı ilişkilere, hatta gündelik hayatlarının her anına ket vurması gerekliliğini taşımaktadır ki bu “ev kadınlama, evin dört duvarına mahkum olma” süreciyle iç içe geçmektedir. Kültürel nedenlerle hareket özgürlüklerinin kısıtlanması, erkeklerle oranla iş gücüne daha zor katılabilmeleri, dolayısıyla “ev kadını” rolünü eskisine oranla daha fazla benimsemek zorundadırlar. Diğer taraftan bağlantılı göç ile göç eden kadınların ev kadını rolünü benimsemek zorunda kalmalarında kültürel nedenler kadar bu kültürün temsilcisi erkeklerle yaşadıkları ilişkileri de etkili olmuştur. Göç süreciyle birlikte yeni toplumun taleplerinin belirlediği iş saatleri, çalışma biçimleri gibi belirli yaşam kalıpları nedeniyle gündelik yaşamlarının kontrolü elinden alınan erkekler genellikle ihmal edilmiş hisseder ve kamusal alanda sahip olamadıkları kontrole özel yaşamlarında, kadınların davranışlarını ve cinselliklerini kontrol ederek sahip olmaya çalışırlar. Başka bir deyişle erkekler içinde bulundukları durumla mücadele etmek için ataerkil cinsiyet rollerini yeniden üretir ve güçlendirirler.

Göçmen kadını en kötü, güvencesiz, işler bekler, hak-sızlıklara karşı koyamaz, dili yoktur, kendini ifade edemez, ürkektir, eziktir. Hasta olsa izin alamaz, doktora gitse ne olacak, derdini anlatamaz, makinenin bantın başında alışırsın ha çalışır ağrısına, sızısına rağmen. Paydos zili çalınca evine koşar, vardiya devam eder evde de. Yıllık izni, hastalık raporu, emeklisi olmayan ölüme bir iş yaşamı...

Ruh hali öyle biçimlenir ki, artık güvensiz, ümitsiz, öfkeli, kuşkucu, çekingen ve içe kapanır. Korkar, korktukça içine kapanır, bir kısır döngüdür yaşadığı. Eleştirilir, dil öğrenmediği için, geldiği ülkeye uyum sağlayamadığı için, Geleneksel bir yaşamı sürdürmekte inat etmekle, yeniliklere kapalı olmakla damgalanır, dışlanır, hakir görülür. Bir yandan da çalışması akrabaları tarafından hoş görülmez, onların suçlamalarına maruz kalır, kimseye yaranamaz, kimseyi memnun edemez en önemlisi de kendisi ile barışamaz bir türlü. Kimi zaman o kadar çaresizdir ki, hiçbir savunma mekanizması işlev görmez, beden ve ruh bütünlüğünü yitmiştir.

Teşhisler konur; Travma bozukluğu, depresyon, panik atak, şizofreni v.b., v.b. Tercüman aracılığı ile yürütülen psikoterapide sorular yöneltilir; “Çocuklukta kötü bir şey yaşadınız mı? Taciz, tecavüz, şiddet, saldırı? Ya da daha sonrasında savaş, doğal afet veya herhangi bir travma?” Sessizce ha-

yır dercesine başını sallar. Oysa toprağından ayrıldığı gün başlar travması ve yollarda devam eder, şimdi ise buradaki yaşamı tehdit olarak algılar, öteleştirilmenin kendisidir kimliğine yönelen taciz ve bitmez, her gün yeniden üretir kendini bu travma.

Diyeceğimiz o ki, dünyanın bir çok ülkesinde “vatan-daş” sıfatıyla bile insanca yaşayamayan, fiziksel, psikolojik, cinsel şiddet ve yoksulluk çemberinde kısıp kalan kadın için göç, şimdilik bir fırsattan çok tehditler manzumesi gibidir. Ne kendi vatanlarında, ne göç yollarında, ne vardıkları ülkelerde rahata erebilen kadınların hikayeleri insana “no country for women” dedir-tiyor: **Kadınlara yer yok!**

24 Nisan 2023'te Frankfurt Soykırım Karşıtları Derneği ile oluşturulan 7 kişilik delegeasyon grubuyla Ermenistan'ın başkenti Erivan'a gittik. Gezinin önemli ve unutulmaz anlarında birini anlatmaya çalışacağım.

Erivan'a gidiş sebebimiz soykırım, son yıllarda yaşanan savaş, Türkiye ve Azerbaycan devletlerinin Ermeni halkı üzerindeki ambargosu, işgal ve benzeri girişimleri daha yakından görebilmektir.

Benim için farklı bir duygusu da vardı Erivan'a gitmenin, gitme arefesinde epey heyecanlıydım kendi adıma. Çocukluğumdan beri kendimi Ermeni halkına her zaman yakın hissetmişimdir. Büyüdükçe ve araştırdıkça yaşadıkları zulümler beni daha da yakınlaştırdı Ermeni halkına; tanıdıkça daha da sevdim, saygı duydum olgunluklarına...Gittiğimde hiç yabancılık çekmeyeceğimden emindim. Erivan'a indiğimde ülkesine dönen bir sürgün heyecanını yaşadım, Ermeni halkının yaşadığı acıları iliklerime kadar hissettim Gizli gizli ağladığım anlar da oldu... Neyse...

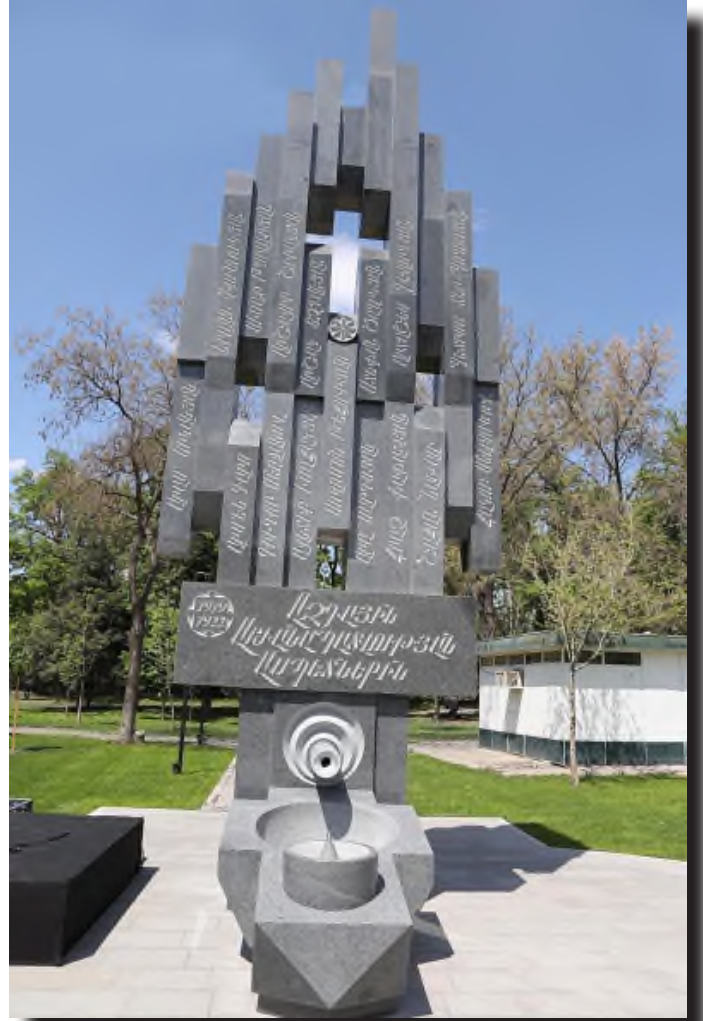
Soykırım Müzesi'ne ve daha sonra, soykırıma uğrayan Ermeniler için manevi önemi olan Nemesis Anıtı'nın açılış törenine katılacaktık.

26 Nisan 2023'te ziyaret ettiğimiz ilk yer 1915 Ermeni Soykırım Müzesi'ydi. Yine sevgili Vahram Mkrtchyan yanıımızdaydı, Kırangıç Yuvası'na tekrar çıktık, yine ziyaretçilerle doluydu.

Müzeye girdik ve İngilizce anlatan bir kadın rehber öncülüğünde gezmeye başladık. Ürkütücüydü, çok şey bildiğimizi sanırken bilmediğimiz ne kadar çok acı olduğunu gördük. Çok kirli bir tarihin üstünde yaşıyoruz, her soykırım mağduru Ermeninin hayatı kocaman romanlara sığmayacak acı anlatılarla doluydu. El koyulan kadınlar, toplu katliam mezarlarının fotoğrafları, Ermeni yetim çocuklarına yapılanlar, zorla din değiştiren Ermeniler, işkence yapılan çocuklar, ellerinde kafatası görüntüleriyle yaşlılar,damgalanmış kadınlar...

Bu acı nasıl unutulur ki, Ermenilerin benim içimi acıtan sözü yine aklıma geldi: "Bazı yaralar zamanla iyileşmez."

Nasıl iyileşsin ki?

Hep şunu söylerim kendimce; Anadolu insanının kendisiyle yüzleşmesi ve doya doya hatta bağıra bağıra ağlaması gerekiyor ki insan olduğunun farkına varabilsin. Bu koşullarda kolay gözükme de bizlerin bu sorunu gündemde tutması gerekiyor, bu soykırımla hesaplaşmadan ülke düze çıkamaz.

Müzede kitaplığa uğradık, Ermenice İngilizce kitapların yanı sıra Türkçe ve Kürtçe kitapların da olduğunu gördüm, Dersim üzerine araştırmalar, Ermeni soykırımını anlatan Kara Kitap ve ve bir çok yayın.

Bu arada Dersim'den ve Avrupa'dan gelen çok sayıda Dersimli vardı Soykırım Müzesi'nde. Her sene geldiklerini söyledi arkadaşlar.

Nemesis Anıtı açılış saati geldiğinde anıtın önü ve çevresi tıklım tıklım doluydu, gazeteciler ve değişik medya kuruluşları da oradaydı.

Törende konuşmalar başladıktan bir süre sonra kalabalıkta karışıklık oldu; yuh çekmeler ve protesto sesleriyle karışık bir yandan da alanı terk eden insanlar vardı. Yanimızda bulunan Robert'ee sordüğümüzda, Ermenistan Başbakanı Nikol Paşinyan'ın Sivil Sözleşme Partisi'nden Belediye Başkanı Adayı'nın konuşması protesto sebebiydi. Nikol Paşinyan sevilmiyormuş ülkede. Anıtın etrafında epey durduk. 15 Mart 1921'de Talat Paşa'yı Berlin'de öldüren Osmanlı Ermenisi Sağöman Tehiryan'ın oğlu da açılış törenindeydi.

Nemesis Anıtı'nı kısaca anlatırsak; Nemesis Operasyonu, Ermeni Devrimci Federasyonu (Taşnak Partisi) tarafından Ermeni Soykırımı'ndaki rolleri nedeniyle bir dizi eski Os-

manlı siyasi ve askeri liderinin yanında Eylül Günleri ile suçlanan Azeri siyasetçilere karşı 1920- 1922 arasında gerçekleştirilmiş bir dizi suikastten oluşan gizli operasyondur. Şahan Natalı ve Karekin Pastırmacıyan, operasyonun başındakilerdir. Operasyon adını Yunan mitolojisindeki intikam tanrıçası Nemesis'ten almıştır.

Operasyonun parçası olan ve en çok bilinen suikast, Mart 1921'de Berlin'de Talat Paşa'nın öldürülmesidir.

Daha sonra konuştuğumuz Ermeniler, ölümü tasvip etmediklerini ama o dönem koşullarında Nemesis Operasyonu bizlere terapi oldu, diye konuştular.

Anıt o operasyonu gerçekleştiren örgütün anısına kurulmuştu.

Artık gitme vaktimiz yaklaşıyordu, otelde bavullarımızı hazırladıktan sonra, akşam yemeği için otelin yakınındaki bir restoranda buluştuk. Yemekli sohbetten sonra arkadaşlarla ayrıldık, yemek esnasında Prof. Aşot'un ninesinin soykırımdan nasıl kurtulduğunu, Erzincan'dan Ermenistan'a kaçış öyküsünü dinledik. Zulümdü anlatılanlar...

Erivan Havaalanı'ndan uçağımıza bindiğimizda saat 02:00 idi ve benim açımdan yüreğimin yarısı orada kaldı...

Soykırımlarla yüzleşmeyen hiç bir halk iflah olmaz, başkasının malının mülkünün üzerinde oturmak çöreklenmek ya da bu günkü deyimle çökmek ne kadar ahlaklı, bunu savunan insanlar ne kadar doğru olabilir? Yalan üzerine kurulmuş hiç bir ülke iflah olmaz, ülkemizdeki bütün önemli günler ve bayramlar kocaman bir taş gibi üzerimizde duruyor olanca ağırlığıyla; bu taşları, kayaları ancak birlikte kaldırabiliriz.

Erivan'da Ermeni halkının bütün yaşanmışlıklara rağmen gönül bağının kopmadığı ve Anadolu özlemini hissettiklerini gördüm ve ben de hissettim ...

Hissettirenlerin yüreklerinden öpüyorum...

Düştüğümüz Yerden Tanırsın Bizi

*Gümbürdüyor yerin altı.
Sarsılıyor gök kuleler.
Özgürlüğe gebe toprak,
Doğuracak bizi yeniden.*

*Ellerim ceplerimde, adımlarım minnetsiz.
Gamsız yürüyorum mezar diplerinden.
Ölülerimize yeminimiz var,
Dirilerimize müjdemiz.*

*Üşüyen çocuklar güneşten emsin.
Öksüz kalmış aşıklar kavuvsun.
Alın terine sevda karışsın diyedir, kavgamız.
Bir madalya takılmayacak göğsümüze.
Olsa olsa yağlı bir ilmek, boynumuza.
Belki kör bir kurşun, sırtımıza.*

*Ne adımız vardır bizim ne pasaportumuz.
Düştüğümüz yerden tanırsın bizi.
Kır çiçekleri biter toprağımızda.
Ya da bir gelincik, bütün kızıllığıyla.
Zulme isyan etmiş toprağın çocuklarıyız biz.
Geliyoruz olanca heybetiyle.
Az kaldı bak, gümbürdüyor yerin altı.
Sarsılıyor gök kuleler.
Özgürlüğe gebe toprak,
Doğuracak bizi yeniden.*

Selahattin Demirtaş

19 Haziran günü Doğan Özgüden-İnci Tuğsavul'un sürgünlüğüyle ilgili Vatan­sız adlı belgesel Köln'de gösterildi. Türkiye-Almanya Kültür Forumu adına Osman Okkan (yıllarca sürgün olarak yaşamıştı), Almanya Gazeteciler Birliği adına Frank Überall'ın konuşmalarının ardından belgeselin yapımcısı Esra Yıldız, Doğan Özgüden ve İnci Tuğsavul söz aldılar.

Dünyadaki bütün sürgün örneklerini bilmem doğal olarak mümkün değildir ama 52 yıldır sürgünde yaşayan ve sürekli üreten Özgüden-Tuğsavul'dan başka örnek olduğunu sanmıyorum.

Sürgünlük genel olarak kaybolmakla eşanlamı olarak kullanılır ve özellikle 12 Eylül sürgünlerinin büyük bölümü kayboldu. Bırakın üretmeyi, yıllarca yaşadıkları ülkenin dilini bile öğrenmediler.

Doğan Özgüden konuşmasında 12 Mart 1971 darbesinden sonra geldiklerinde şanslı olduklarını söyledi. Portekiz, İspanya ve Yunanistan'da faşizm vardı. Bunlara bazı Latin Amerika ülkelerini de eklemek gerekir. Ülkelerini terk etmek zorunda kalmış anti-faşistler aktif muhalefet yürütüyorlardı.

Özgüden, “Onlardan çok şey öğrendik ve bazı şeyleri de öğrettik” dedi.

Şans, orası öyle, ama şans bir şeydir, onu kullanabilmek başka bir şeydir. Dönemin özelliğini kullanabilmişler. Faşizme karşı mücadelede Avrupa ülkelerinde büyük birikim vardır. Bu birikimde yenilgiden sonra geri çekilebilmenin, mücadeleyi sürgünlükte de olsa sürdürebilmenin önemli yeri vardır.

1930'lu yıllarda İspanya iç savaşının cumhuriyetçilerin yenilgisiyle sonuçlanmasının ardından çok sayıda Avrupa ülkesinde faşist partiler iktidara gelmişti. Önderliğini Mussolini İtalya'sıyla Hitler Almanya'sının yaptığı bu faşist cephe kıtada hakim durumdaydı. SSCB yalnız kalmış, savunmaya çekilmişti.

Faşizm her ülkeden çok sayıda sürgün üretti. Bazıları başka ülkeye –mesela Fransa'ya- geçip oradaki direniş hareketine katılırken, çok sayıda –Adorno, Horkheimer, Brecht, Seghers ve başkaları- gibi çok sayıda tanınmış isim de uzak ülkelerde sürgüne gidecekti.

Sürgüne gidenlerin büyük bölümü kaybolacaktı. O yıllarda çok sayıda sürgün veren en önemli ülke olan Almanya'daki sürgünlük araştırmalarında bile “üretici sürgünlük” yeni kullanılan bir kavram sayılır.

Gittiği ülkede dil öğrenmek, faşizmin uluslar arası teşhiri amacıyla mücadele ederken bir yandan da geçimini sağlamak kolay iş değildir.

Özgüden ve Tuğsavul'un kendilerinden önce sürgüne gelmiş anti faşistlerin deneylerinden öğrenebilmesi önemli bir imkandı ve bunu kullanabilmişlerdi.

İnci Tuğsavul'un konuşmasındaki bir cümleyi yazının başlığı yaptım: “Vatan ürettiğin yerdir!”

Sürgünde üretmenin şartlarının özellikle son 20 yılda çok değiştiğini belirtmek gerekir. Üretici sürgünler eskiden de üretirlerdi. Mesela 20. yüzyıl felsefesinin önemli yapıtlarından sayılan Aydınlanmanın Diyalektiği Adorno-Horkheimer tarafından ABD'de sürgünde yazılmıştır. Anna Seghers sürgünlüğü ve faşizme karşı mücadeleyi konu alan romanlarını yine sürgünde üretecekti.

Bu insanlar ürettiklerini ancak faşizmin yenilgisinden sonra ülkelere döndüklerinde yayınlatabileceklerdi. Sürgün ülkesinde yayınlatabilseler bile ulaşabildikleri kişi sayısı sınırlıydı. Terk etmek zorunda kaldıkları ülkelerinde yaşayanlara ulaşmaları ise neredeyse mümkün değildi.

2000’li yıllardan başlayarak sürgünde üretenlerin dünyası büyük oranda değişti. İletişim araçlarındaki büyük gelişme sonucu kısa sürede her yere ulaşabiliyorsunuz, her yerden haber alabiliyorsunuz. Kişi yaşadığı mekandan bazen önemli oranlara varan bağımsızlaşma yaşadı. Ürettikleriniz –Türkçe üretiyorsanız eğer- bu dili okuyabilen herkesin bulunduğu mekana ulaşmaya başladı. Kişi ister Türkiye’de, ister herhangi bir Avrupa ülkesinde, ABD’de ya da Avustralya’da ve hatta bir Afrika ülkesinde yaşasın, fark etmiyor, yazdıklarınıza ulaşabiliyor.

Üretilenin yayılmasının önünde engel bulunmuyor. Sosyal medya ile birlikte “üreten” de çoğaldı. Hemen herkes bir şeyler yazıyor. Şimdi marifet sınırlı sayıda insan arasında bilinmek değil, çok sayıda insanın arasından önlere çıkabilmektir.

Üretmek yetmiyor, kalite gerekiyor. Her ürettiğiniz aynı düzeyde olmaz doğal olarak ama arada bir çok iyi denilebilecek üretimler de yapabilmeyeniz gerekiyor.

Okumak, öğrenmek, düşünmek, üretmek; şimdi sınırsız yayılma imkanları var ama süreç eskiden bu kadar zor değildi.

Şimdi zor; üretmek yetmiyor, kalite gerekiyor. Arada bir iyi üretim de yetmiyor, süreklilik gerekiyor.

Zor, açıkçası hiç kolay değil.
52 yıldır üretebilmek bile kendi başına kalite sayılır.

YILLARIN SÜRGÜNÜ OLARAK YAŞADIĞIN ÜLKEDE NE YAPTIN?

Sürgünlükte yıllar geride kaldıkça yukarıdaki soru önem kazanır.

Yaşadıkları ülkede en az 20 yılı geride bırakan çok sayıda sürgün –eğer politik olarak kalabilmişse- genellikle geçmişe sığınır. Türkiye’de iken yaptıklarını –eklemeler yaparak- anlatır ve anlatır. Başka bir ülkede ve farklı koşullarda kendini yeniden üretememiştir.

Doğan Özgüden ve İnci Tuğsavul’un sürgünlüğünün farklı yönü, Türkiye’deki büyük geçmişle övünerek yıllarını geçirmeye yönelmemeleridir.

Akşam Gazetesi 1960’lı yıllarda sosyalistlerin sesi sayılırdı. Ardından Ant Dergisi ve Ant Yayınları’nın o dönemin sosyalist yayın dünyasında ayrı yeri vardır.

Carlos Marighella’nın Şehir Gerillası kitabını ODTÜ’de kafeteryanın önündeki standtan almış ve kurşun delikli kapağı hemen dikkatimi çekmişti. Yıllar sonra kapağı İnci Tuğsavul’un yaptığını öğrenecektim.

Üretici sürgünlüğün birinci koşulu geçmişi geçmişte bırakmaktır. Bu, o yılların unutulması anlamına gelmez ama artık başka bir ülke, başka koşullar ve görevler vardır. Cesaretle bunlara yönelebilmek gerekir.

GÜNEŞ ATÖLYELERİ

“Yıllardır Belçika’da yaşıyorsunuz. Burada ne yaptınız?” sorusuna verilebilecek en iyi cevap Güneş Atölyeleridir. Yıllar önce küçükten başlayan, gittikçe büyüyen Güneş Atölyeleri göçmen kökenlilere yönelik değişik faaliyetler yürütmektedir.

Belçika gibi sömürgeci bir ülkede –Kongo sömürgeleriydi- ırkçılığın olmaması mümkün değildir. Irkçılık diyelim 30 yıl önce mutlaka daha güçlüydü. Bu ırkçılığın özellikle ten rengi beyaz olmayanlara yönelmesi söz konusudur.

Filmde, Güneş Atölyeleri’nde Fransızca öğretmenliği yapan bir siyahın, “Burada rengimi unutuyorum” demesi önemlidir. İnsanlara kendilerini eşit hissettirmek, rengini unutturmak göçmenlere yönelik ve ırkçılık karşıtlığını da içeren faaliyetin belirleyicisidir denilebilir.

Belgeselin yarısından fazlasında atölyelerin faaliyeti anlatılmaktadır.

DAHA İYİ OLABİLİR MİYDİ?

Vatansız belgeselinde Özgüden ve Tuğsavul’un sürgündeki yarım yüzyıllık geçmişinin daha dengeli yansıtılmış olmasını istedim. Güneş Atölyeleri faaliyeti önemli olmakla birlikte onların sürgünlüğünü asıl belirleyen 52 yıldır yürüttükleri muhalefet ve Türkiye’deki uygulamaların teşhididir. Bunu değişik dillerde yapmalarındır. Bu faaliyete daha fazla yer verilmesini istedim.

Belgeselin yapımcısının üniversitede öğretim üyesi olması, Kültür Bakanlığı’nın belgesel için fon ayırması kaçınılmaz olarak içerikte kısıtlamaya neden olmuştur denilebilir. Bu anlaşılabilir bir durumdur.

Belgesel Türkiye’de de gösterildi. Hazırlanmış olması bile önemlidir. Bildiğim kadarıyla alanında ilktir.

Türkiye’de yıllarca -sosyalistler dahil- sürgünlerle ilgilenen olmadı. Son yıllarda ülke dışına çıkış çeşitlendi. Doktorlar, hemşireler, teknik elemanlar geliyorlar. Bazıları da dönmek üzere geliyor. Ülkede ekonomik ve politik sorunları bulunmuyor ama oradaki atmosfer gittikçe daha boğucu olduğu için içinde bulunmak istemiyorlar.

Gönüllü ya da gönülsüz –mecbur kalarak- sürgün sayısının artmasıyla konuya ilgi de yükseldi. Sanmayın ki gözlerden uzak yaşıyorsunuz. O, eskidendi. Şimdi kim, nerede, ne yapıyor; biliniyor ya da öğrenilmesi hiç zor değildir.

Devlet izliyor, bunu biliyoruz ve bu eskiden de vardı. Buna sosyalistlerin, demokratların ve hatta sayıca az olmayan başka kesimden insanların ilgisi de eklendi.

Gelişme bu ilginin artacağı yönündedir.

Hiçbir şey kaybolmuyor, merak etmeyin ama üretin ve üretin.

Özgüden ve Tuğsavul’un 52 yıldır üretebilmesi bile kendi başına kalite sayılır.

ASM

Vatansız belgeselinin gösteriminde aşağıdaki mesajı ilettiler.

ASM’nin onur üyeleri, sürgün yaşamda direniş abideleri Doğan Özgüden ve İnci Tuğsavul Özgüden için bugün Köln’de düzenlenmekte olan etkinliğe emek veren tüm dostları ve duyarlı arkadaşları ASM Yürütme Kurulu olarak en içten dayanışma duygularımızla selamlıyoruz.

Türk devletinin baskıcı sisteminin muhalif, aydın, devrimci, sosyalist kesimlere yönelik ezelden beri süren baskı politikaları, artan dozda bugün de siyasal iktidar eliyle devam etmektedir. Gerici egemen sistemin yarattığı ve uygulamaya koyduğu tekçilikten malul faşist politikalar sürgünlüğe yol açmakta ve sürgünlüğü artırmaktadır. Siyasal sürgünlerin ülkeleri dışında yaşamak zorunda kalmalarına en bariz ve en eski örnek sürgünde gazeteci Doğan Özgüden ve İnci Tuğsavul dostlarımızdır.

52 yıllık sürgün yaşamlarında, boyun eğmeden inatla ve dirençle, insan hakları, özgürlük, adalet, tam hak eşitliği, halklar arası kardeşlik ve sömürsüz, baskısız, özgür bir dünyanın yaratılması mücadelesine aralıksız katkı ve emek katan, üreten dostlarımız, yoldaşlarımız Doğan Özgüden ve İnci Tuğsavul’u sevgi ve saygıyla selamlıyoruz.

12 Mart 1971 askeri darbesi sonrasında Türkiye’yi terk etmek zorunda kalan ve 1982’de Türk vatandaşlığından çıkarılan muhalif gazeteciler Doğan Özgüden ve İnci Tuğsavul Özgüden’in hikâyesini ve yaşamlarını belgesel bir çalışmaya dönüştüren ve gelecek nesillere aktarmaya yönelik kalıcı, tarihsel bir doküman oluşturan Esra Yıldız’a ve bu filmi Köln’de gösterime sunma etkinliği düzenleyen Osman Okkan, Frank Überall başta olmak üzere emek veren tüm herkese, katılarak izleyenlere teşekkür ediyoruz.

Sürgünlüğün son bulması, sürgünlerin özgürce ülkelere geri dönme koşullarının oluşması ve özgür yarınlar için mücadeleye devam çağrısıyla....

Sevgiler, Saygılar.

GERİ İTMEK İÇİN GÖÇMEN TEKNESİNE ATILAN HALAT, EMPERYALİST-KAPİTALİST SİSTEM TARAFINDAN “İNSANLIĞIN“ GETİRİLDİĞİ NOKTADIR!

Zorlu sınıf mücadeleleri sonucunda insanlık önemli aşamalar geride bırakarak, emek ve insani değerleri yücelterek dünyanın üçte birinde sosyalist sistemi kurabilmişti.

Komünistlerin ve sosyalistlerin çetin savaşlar yürüterek, bedeller ödeyerek, toplumlar tarihini bir ileri aşamaya taşıyarak inşa ettikleri sosyalist kaleler; dış koşulların olumsuzluğu, ikinci dünya savaşının yıpratıcılığı ve yıkıcılığı, sosyalist toplum inşa ve sürdürme tecrübesinin eksikliği, pratikte bir dizi eksik ve yanlış uygulamanın yaşanması ve en önemlisi sosyalist kalelerde içte süren sınıf mücadeleleri sonucunda iç burjuvazinin güçlenerek hakimiyet kurması ve iktidarı ele geçirmesiyle bedeller ödenerek kurulan sosyalist kaleler tek tek yitirilerek sosyalist blok çökertildi. İç burjuvazi hakimiyetini, zaferini adım adım gerçekleştirdi.

Emperyalist-kapitalist sistem ve dünya burjuvazisi sosyalist kaleler karşısında kazandığı geçici zaferinin sarhoşluğunu yaşadı ve bir ölçüde yaşamaya devam etmektedir. Sosyalist kalelerin içten hançerlenerek tek tek ele geçirilmesiyle yüceltilen insani değerler aşağıya doğru sürüklendi, kirletildi. Komünist önderler şahsında bazı hatalı uygulamalar abartılarak hep bir ağızdan saldırıya geçildi.

Sosyalist blokun dağıtılması ve yaratılan sosyalist- insani değerlerin kirletilmesiyle beraber, emperyalist-kapitalist sistem bugün dünyada istediği gibi at koşturma durumuna geldi. Sistemlerinin tıkanmasını, kendi aralarındaki pay kavgasını bölgesel savaşlar sürdürecek aşmaya çalışmaktadırlar.

Ezilenler, baldırı çıplaklar, emekçiler örgütsüz ve dağınıktır. Sosyalist ülkelerin iç burjuvazi tarafından ele geçirilmesiyle öyle bir vurgun yenmiştir ki ezilenler ve işçiler geriye dönüşleri sağlayan etmenlerin yeterince bilince çıkartılamamasından dolayı, sosyalizme karşı da ikircikli, kaygılı, güvensiz ve umutsuzlar. Emperyalist-kapitalist sistemden hoşnut değiller ama yerine ne konmalı, kafalar karışık.

Dünya proletaryasının komünist önderi Lenin; “**Çağımız emperyalizm ve proleter devrimler çağıdır**” belirlemesinde bulunmuştur. Bu doğru çağ tespiti belirlemesinin doğrultusunda ayrıca “**Savaşlar devrimlerin anasıdır**” demiştir.

Emperyalist-kapitalist sistem tarafından günümüzde

çıkartılan ve sürdürülen bölgesel savaşların tahribatlarına ve yıkıcılığına rağmen subjektif müdahale gücünün iktidarı alacak güçte olmamasından dolayı bölgesel paylaşım savaşları devrimlere yol açmamaktadır. Bunların birikim yarattığından söz edebiliriz.

Emperyalist-kapitalist sistemin kriz ve bunalımlarının sonucu olarak; Irak’ta, Suriye’de, Afganistan’da, Libya’da, Sudan’da, ve en son Ukrayna’da başlattığı savaşlara kamuoyunda kimi zaman “vekalet savaşları” olarak tanımlanmaktadır. Bu tanım kanımızca doğru değildir. Emperyalistlerin alan paylaşımında sistem kendi piyonlarını sahaya sürüyor olabilir, ama oyun kurucusunun emperyalist-kapitalist devletler ve özellikle silah tekelleri olduğunu unutmamak ve çıkarılan, sürdürülen savaşları bunların yönettiğini ön planda tutmak gerekir. Sahaya neyi, kimi sürerse sürsünler, oyun kurucularını ve perde arkasındaki savaşı yönetenleri ön plana çıkarıp, dünya halklarına teşhir etmek doğru olandır. Bu yüzden “vekalet savaşları” kavramını kullanmak emperyalist-kapitalist sistemin perdelemeye çalıştığı kendi savaşının göz ardı edilmesine bir nebze katkıdır. Bu gün çıkartılan ve sürdürülen bölgesel savaşların hepsi emperyalist-kapitalist sistemin bir sonucu ve onun savaşlarıdır.

Yıkıma ve çöküşe doğru sürüklenen dünyamızda yaşanan bölgesel savaşlar; subjektif devrimci dinamiklerin yetersizliği nedeniyle devrimlere yol açmamaktadır. Çünkü ezilenler; baldırı çıplaklar, proleterler, emekçiler, aydınlar, kısaca devrimden çıkarı olanlar örgütsüz ve dağınıktırlar.

Bu yüzden; günümüzde “**SAVAŞLAR GÖÇÜN ANASIDIR**” kavramını kullanmak ve bunu ön plana çıkarmak kanımızca doğru olandır. Milyonlarca insan savaşlardan kaynaklı yerinden- yurdundan olmuş ve güvenli bir yaşam için yollara düşmüştür. Emperyalist-kapitalist sistemin bölgesel savaşları; göçmenlik sorununu kat kat büyötmeye ve dünya halklarını bir birine düşman etmeye devam etmektedir.

Emperyalist-kapitalist sistem iki yüzlüce davranıp göç eden halkları suçlamakta, ayrımcı politikalarıyla; ayrıştırıp, böl ve yönet taktiği izlemektedir. Avrupalı devletlerin Ukraynalı göçmenlere yönelik tutumları, kendi savaşlarının göçmenlerini “sahiplenme” tavrıdır. Bahçesindeki yangının büyüüp iç yangına dönmemesi kaygısıdır.

Avrupalı devletlerin sahtekarca övündükleri insan hakları, demokrasi söylemleri; sosyalist bloğun, sosyalist kalelerin yıkılmasıyla, pratikte anlamı olmayan boş sözlerle dönmüştür.

Avrupa’da sınıf mücadeleleri sonucu kazanılan insani yaşam hakları, refah seviyesinin yüksekliği, sosyalist sistemlerin dağılmasıyla adım adım geriye doğru çekilmektedir. Parçası oldukları savaşların göçü doğurduğu gerçeğini göz ardı ederek göçmenleri bahane edip, açık faşist partilerin önünü açmaktadırlar. Bu açık faşistleşmeye yönelik koşuyu yavaşlatabilecek yada durduracak bir güç, ezilenler cephesinden ne yazık ki çıkamamaktadır. Fransa’da ciddi bir karşı koyus olsa da bu direniş açık faşistleşmeye karşı bir dalgakıran işlevini şu ana kadar ne yazık ki görememiştir. Fransız burjuvazisi açık faşizme doğru kaldırım taşlarını döşemeye, yasalarını çıkarmaya devam etmektedir.

Avrupa devletleri ve diğer ülkeler; ülkelerine gelen göçmenleri kendi çıkarları doğrultusunda kullanmaktadırlar.

Göçmenler geldikleri ülkelerde genellikle ucuz iş gücü ve en zorlu, pis işlerde çalıştırılanlardır. Politik olmayan göçmen insanlar geldikleri yeni ülkelerde ürkek, çekinceli, yalnızlık duygusuyla yaşamın zorluklarını aşmaya çalışırlar. Egemen devletler çıkarları doğrultusunda bu insanlardan çok iyi yararlanmaktadırlar.

Almanya günümüzde komünistlere, devrimcilere azgınca (ceza yasasının 129a maddesini bahane yaparak) saldırmaktadır. Yüzlerce insan hakkında 129a bahanesiyle dava açıp yargılamaktadır. Politik ilticacılar için uluslar arası anlaşmalarla kazanılan haklar uygulamamakta veya kısıtlanmaktadır. Kendi yasalarını ve imzacısı olduğu yasaları keyfi bir tutum içerisinde uygulamaktadır. Son günlerde demokratik göçmen yasası çıkarmakla övünen Almanya kendi yasalarını uygularken bile Alman burjuvazisinin çıkarları doğrultusunda eğip-bükmemekte bir sakınca görmemektedir.

Alman vatandaşlığı için kurallar belliyken bunların politik bir ilticacıya uygulanışıyla, politik olmayan göçmene uygulanışı farklı olabilmektedir. “Alman vatandaşlığını kolaylaştırdık, göçmenlik yasasında iyileştirmelere gidiyoruz” söylemleri Alman burjuva-

zisinin kendi çıkarları doğrultusunda düzenlemelerden ibarettir.

Afganistan’dan, Irak’tan, Suriye’den beş-altı yıl önce gelen, fabrikalarda düzenli çalışan ama Almancaya hakim olmayan, orta doğu zihniyetiyle düşünen ve yaşayan, örneğin eşcinsellerin öldürülmesi gerektiğini savunabilen genç fabrika işçileri, Alman burjuvazisinin ihtiyacı gereği bir çırpıda Alman vatandaşı yapıldı. Ölüm oruçlarından gelen gazi devrimcilere yıllardan beri oturum hakkı bile verilmemektedir.

Öte yanda sosyalistlere, devrimcilere karşı Alman vatandaşlığı yasalarının gereklerine sahip olmalarına karşın; “geçmiş politik faaliyetlerinizden dolayı yasadaki yükümlülükleri taşıyor olsanız da sizleri Alman vatandaşlığına alamayız” denebilmektedir. Alman burjuvazisinin çıkarları doğrultusunda hareket edilmektedir.

Türkiye egemenleri de Suriye ve Afganistan’dan gelenler konusunda sahtekar ve iki yüzlüdür. Suriye’ye askeri olarak girdiklerinde, İslami Cihatçılarla birlikte Suriye’yi işgale başladıklarında, muhalif görünen egemen kliklerden hiç kimse ses çıkarmadı. İşgalciliği-Osmanlılığı, “Emevi Cami’inde namaz kılmayı“ ezenler cephesi hep birlikte onayladı. Faşist Erdoğan’ın arkasında asker selamıyla sıraya girdiler.

Dünyanın her yerinden İslami Cihatçılar Türkiye üzerinden Suriye’ye taşındı. İşgal savaşı harlandırıldı. Sonuçta Türk egemenleri Suriye’de istediklerini elde edemediler. İşbirlikçi İslami Cihatçılar Türkiye’ye taşındı. Sadece Cihatçılar değil, Suriye topraklarına hakim olmayan Türk egemenleri Suriye fabrikalarındaki makineleri, zeytin ağaçlarını ve hatta ambarlardaki buğdayları da Türkiye’ye taşıdılar. Savaştan nemalanan Türk egemenlerine “bu makinelerin Antep’te ne işi var?” diye soran olmadı. “Milyonlarca göçmen Türkiye’ye neden giriyor, sınır kapılarını niye açtınız?” diyen olmadı. Suriye savaşının şakşakçıları olarak hepsi tarihe geçti. Suriye’de işler sarpa sardığından, işgal başarısızlıkla sonuçlandığından dolayı CHP faşist kliği ve Kılıçdaroğlu’nun “sınır namustur“ kampanyası sahtekar ve iki yüzlüdür.

Suriyeli Cihatçılar Türk egemenleri tarafından Libya’da, Tunus’ta ve Karabağ’da Türk egemenlerinin çıkarları için kullanılmıştır. Bu İslami Cihatçılar çeşitli alanlarda savaştırılarak tekrar Türkiye’ye getirilmektedir. Aileleri, çocukları Türkiye’de yaşamaktadır. Türk egemenlerinin suç ortağı bu İslami Cihatçılar Türkiye’de “göçmen“ statüsünde görülmekte ve uluslar arası göçmenlik fonundan gelen yardımlar bu katil sürülerine aktarılmaktadır. Bunlar göçmen değil, Türk egemenlerinin suç ortağı ve katil sürüleridir.

Yine ABD'nin Afganistan'dan çekilirken, perde arkasında Türkiye egemenleriyle yaptığı gizli anlaşma gereği, işbirlikçi Afgan katillerinin Türkiye'ye gruplar halinde gelmesine göz yumulmuştur. Bunlar da göçmen statüsünde görülemez. ABD'nin çıkarları doğrultusunda görev almış, alt tabaka Afgan askerler ve Afgan devlet memurlarıdır. Amerika'nın isteğiyle bunlar Türkiye'ye doldurulmuştur.

Türkiyeli emekçiler tarafından bu işbirlikçi suçlu yabancılara karşı haklı bir tepki oluşmuştur. Bu tepkiyi egemen klikler bir birine karşı son seçimde en üst perdeden kullanmaya çalışmış, olay saptırılarak "göçmenler ülke dışına" şekline büründürülmüştür.

Göçmenlik insanı bir haktır ve uluslar arası anlaşmalarla bu hak göstermelik de olsa bir ölçüde güvence altına alınmıştır. Her ülke egemenleri bunu kendi çıkarları doğrultusunda eğip-bükse de, bu insani gerçekliği yok sayamıyorlar.

Bu günkü Türkiye'de yaşanan ve "göçmenlik" olarak ifade edilen, milyonlarca insanın sorunu karmaşıktır. Suriye'de Türk egemenlerinin suç ortağı olan ve onların çıkarları doğrultusunda faaliyet sürdüren, çalışan ve çeşitli bölgelerde Kürt ulusal hareketine ve Suriye rejimine karşı savaştırılan Suriye ve Afgan kökenli bir kısım katiller sürüsünün de "göçmen" statüsünde ülkemizde ikamet ettikleri saklanamaz bir gerçektir.

Yine ABD emperyalistlerinin çıkarları için çalışmış Afganlılar da "göçmen" olarak görülemezler. Bu konuda Türkiye'de halk kesimlerinde oluşan haklı tepkilerin türk şovenisti ırkçılar tarafından göçmen düşmanlığı olarak kullanıldığı gözlemlenmekte ve ırkçılar tarafından göçmenlerle bu suçlular güruhu aynı kefeye koyulup "göçmenler ülke dışına" demek doğru değildir. „İslami cihatçılar, IŞİD'çi katiller ve işbirlikçiler ülke dışına" demek doğru olmalıdır. Demokratların, ilericilerin bu olaya bakışı sınıfsal olmak zorundadır.

Göçmenlik olgusuna sınıfsal bakmaktan uzak duramayız. Göçmenliğin temeli, yoksulluk, savaş, politik baskı ve daha güvenceli bir ortamda yaşama isteğidir.

Emperyalist kapitalist sistemin baskı, sömürü ve savaş politikaları sonucu ortaya çıkan göçmenlik ve sürgünlük sorununda en geniş anlamda insanı olmalı ve insani değerleri, yaşam hakkını ön planda tutmalıyız.

Avrupalı devletler tarafından göçmen ölü denizine döndürülen Akdeniz, her gün göçmenlere mezar olmaya devam ediyor.

Kıyısında yüzülen, güneşlenen Akdeniz; çocuk, kadın ayrımı yapmadan göçmenleri yutan bir canavara dönüştürülmüş durumda. Avrupalı egemenler insanlık dışı yeni yasal düzenlemelerle bu canavarı daha da büyütme uğraşındalar.

14 Haziran 2023 Çarşamba sabahı Mora yarımadasında Yunanistan sahil güvenliği tarafından batırılan balıkçı teknesi; Libya'dan İtalya'ya doğru tıka basa 750 kişiyle yola çıkmıştı. 750 kişiden sadece 104'ü sağ kurtarılmıştır. Çoğunluğu gençler, kadınlar ve çocuklardan oluşan bu göçmen grubu Akdeniz canavarına yem edilmiştir.

S a h i l güvenliğinin teknenin Yunan kıyılarına yanaşmaması için, "geri itme" amacıyla halat atıp açık sulara doğru çektikleri sırada teknenin alabora olduğu, bir anlamda bilinçli batırıldığı, sahil güvenliğinin olay yerinden kaçtığı yapılan çelişkili açıklamalardan anlaşılmaktadır. Tekneden sağ kurtulan ve Malaska Mülteci Kampı'na getirilenler basına bu yönde detaylı açıklamalar yapmışlardır.

Emperyalist-kapitalist sistemin bir parçası olan Yunan devletinin ve sahil güvenliğinin Libya'dan yola çıkan göçmen teknesini geri itmek amacıyla attığı halatla alabora etmesi, emperyalist-kapitalist sistemin vicdansızlığıdır. Sistemin gözünde insanın, canlının, korumasız çocukların hiç bir değerinin olmamasıdır. Ezilenler, emekçiler bu sistemin insana, doğaya ve tüm canlılara zarar verdiğini bilince çıkarması gerekir.

Yıkıma doğru sürüklenen dünyamızda; bir dizi çelişki içerisinde hala temel çelişki emek-sermaye çelişkisidir. "Yapay zekalar", "Zekanın kilidinin açılması", "Akıllı robotlar"; bunların hiç birisi ezen ve ezilenler cephesini değiştirmemiştir. Ezenler göz boyama oyunları ile bizleri yanıltmaya çalışmakta ve tali çelişkilerle uğraşmamızı istemektedirler.

Emperyalist-kapitalist sistem kendisiyle beraber insanlığı ve dünyamızda yok oluşa sürüklemektedir. Temel çelişkinin iki cephesi, ezen ve ezilenler bu günümüzde de günceldir. İnsanlık bu temel çelişkiyi çözmek zorundadır. Değerli yazarlarımızdan **Rıfat Ilgaz**' in deyişiyle; **"Ya ezenden ya da ezilenden yanasındır. Bunun az şekerlisi, çok şekerlisi olmaz."**

1971'den bu yana devam eden darbeler ve fiili savaş durumu Sürgünde Türkiyeli Yazarlar olgusunu yarattı. Ama ondan önce de devletin sosyalizm karşıtı temel siyaseti nedeniyle, az yazar sürgünde ölmedi, Nazım Hikmet, Hikmet Kıvılcımlı, Fahri Erdiç ilk ağızda hatırladıklarım. Bir de yaşamının bir bölümünü Zülfü Livaneli gibi sürgünde geçirenler, liste hayli uzun. Demir Özlü ile son kez Stockholm'de otobüste karşılaştım. Türkiye'den yeni dönüş yapmıştı. Kötü kokular gelince burnuna. "Sakın ha gitme!" dedi bana.

Tavsiyesine uydum. Biletim yandı. Birkaç gün sonra İstanbul'daki adresime baskın yapılacaktı timler tarafından. Ve benim sürgün deneyimim başlamış oldu 2016 yazı.

Bileti yakmayım deseydim şu anda 7 yılı devirmiştim hapiste.

Sürgün demek benim için ülkeye gitme hakkından yoksun bırakılmak demek.

Haziran ayında girmiştim en son. Hasan Cemal'e TYB tarafından verilen ödül törenine katılmışım.

Orhan Savaşçı'yı, Demir Özlü'yü, Murat Kuseyri'yi İsveç'te sürgünde yitirdik.

Ama onlar aynı zamanda İsveçli idiler. İki vatanlıydılar. Benim gibi.

Belki de bizimkiler İsveç'e bunun için kızıyorlar.

Bir zamanlar Şili Pinochet'lerinin, Franco'ların, Salazarların İsveç'e kızması gibi.

Peter Weiss Almanya'ya kesin dönüş yapmadı, Nazilerden sonra.

Sürgünde yazarlar olgusu Nazi dönemi Almanya'sının dünyaya duyurduğu bir gerçeklik idi. Bertolt Brecht'ten Heinrich ve Thomas Mann'a, Adorno'dan Hannah Arendt'e, Canetti'den Robert Musil'e, Peter Weiss'dan Anna Seghers'e, Franz Werfel'den Arnold Zweig'a... Stefan Zweig yaşamına Brezilya'da, Kurt Tucholsky İsveç'te son verdi. Walter Benjamin sürgünde olduğu Fransa'da, Fransız polisinin onu Gestapo'ta teslim etme kararı üzerine intihar etti.

Ancak Nazi dönemine baktığımızda 1933- 1945 arası 12 yıllık bir zaman kesiti olduğunu görüyoruz.

Ne yazık ki aynı ekonomik kriz devreleri gibi, Türkiye'de de siyasi kriz devreleri var. Belki de birbirini etkileyen.

Almanya tarihiyle yüzleşmeyi, özürü becerdi. Bakalım biz ne zaman becereceğiz?

Türkiye'de sürgün asla kapanmayan bir dosya, bugün de devam eden. Ne yazık ki bu, bugün de devam eden bir gerçekliğimiz. Bu da Abdülaziz döneminden **Namık Kemal**'i saymazsak, Abdülhamit dönemi ile yoğunlaşmış bir olgu sürgünde yazarlık.

1915 yılında Ermeni soykırımı sırasında sürülürken katledilen, Ermeni yazar ve şairleri anmadan geçemeyelim. Daniel Varujan, Ruben Sevak, Erukhan (Yervand Sırmakeşanlıyan), Krikor Zohrab, Rupen Zartanyan, Siamento, Ardaşes Harutunian, Dikran Çöküran, Diran Kelekian, Tigadintsi aklıma ilk gelen isimler. Komitas'ı Halide Edip kurtardı ama çok geçti artık, aklını yitirdi. Aram Andonyan sağ kaldı. İlk tanıklıkları yaptı.

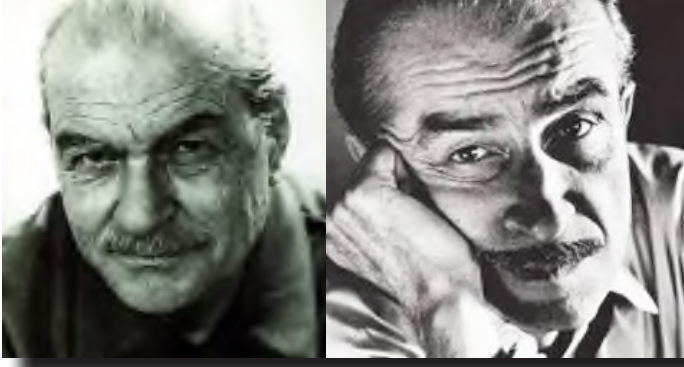
Osmanlı döneminden Niyazi-i Mısri (1618-1694), Keçecizade İzzet Molla (1785-1829), Ali Suavi (1838-1878), Ahmet Mithat Efendi (1844-1912), Ebüzziya Tevfik (1849-1913), İsmail Sefa (1867-1901), Süleyman Nazif (1869-1927), Abdullah Cevdet (1869-1932), Eşref Sencer Kuşçubaşı (1873-1946), Ziya Gökalp (1876-1924), Hüseyin Cahit Yalçın (1875-1957), Aka Gündüz (1885-1958) kısa ya da uzun sürgünlük deneyimi yaşadılar.

Hüseyin Cahit Yalçın 1945 Aralık ayında Tan Gazetesinin yakılıp yıkılmasına yol açan provokasyonu yapacaktı. Ama o da DP iktidarı döneminde 80 küsur yaşında hapse konulacaktı.

Nazım Hikmet ise en önemli yazar anılması gereken bu kategoride. **Sabiha** ve **Zekeriya Sertel**, Fahri Erdiç, **Yıldız Sertel**, Abidin Dino, **Ziya Yamaç**, Gün Benderli ilk ağızda, sol dünya görüşleri nedeniyle hapislik ve sürgünle tanışan arasında. Bunların bazıları sürgünde öldü.

Yakup Kadri Karaosmanoğlu ise, diplomat kisvesi altında sürüldü. Elbette Halikarnas Balıkcısı Cevat Şakir Kabaağaçlı'yı unutmamalıyız. Bodrum'u dünyaya duyuran. Bir dönem Halide Edip de sürgündeki yazarlar kategorisinde idi. Refik Halit Karay'ı da anmadan geçemeyelim. Rıza Tevfik, Mevlanzade Rıfat, Refii Cevat

Ulunay da 150'likler arasında sürgüne yollanan yazarlardı.

Hapisteki yazarlar arasında **Kemal Tahir**'i, **Orhan Kemal**'i anmadan geçmeyelim.

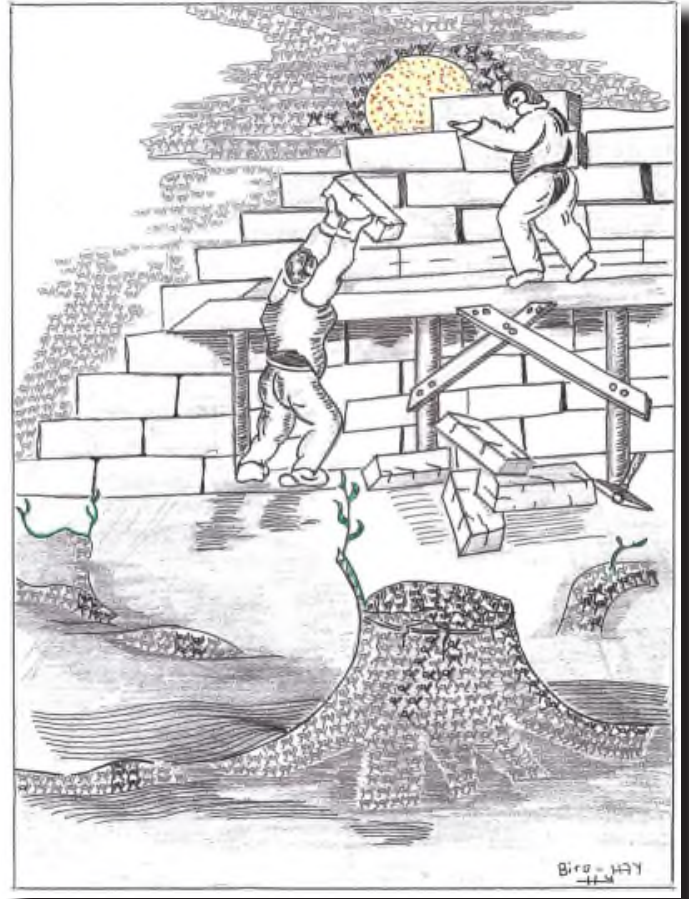
İstiklal Marşının yazarı, Mehmet Akif bile Mısır'a sürgüne gitmek zorunda kaldı. Ülkeye ölmek üzere dönecekti. Yaşar Kaya gibi... İngiltere'de sürgünde yaşayan Kürt yazarı Gökhan Yavuzel, Ocak ayında ülkeye döndüğünde havaalanında tutuklandı...

Sürgünde Kürt yazarlarının listesi de hayli uzun: Şerko Bekas'tan, Mehmed Uzun'a, Abdullah Paşev'den Celaded Ali Bedirhan'a, 1971 veya 1980 darbesi sonrası birçok Türkiyeli yazar sürgünle tanıştı. **Yelda**, Haydar Işık, **Ahmet Kahraman**, Orhan Çelik, **Demir Özlü**, Haydar Işık, **Engin Günay**, Ataol Behramoğlu, **Dursun Akçam**, Fakir Baykurt, **Ömer Polat**, Mehmet Uzun, **Ayfer Coşkun**, Tektaş Ağaoğlu, **Yalçın Yusufoglu**, Şükrü Bilgiç, **Sırrı Ayhan**, Fevzi Karadeniz, **Tekin Sönmez**, Mehmet Emin Bozarslan, **Selim Ferrat**, Ferda Çetin, **Oya Baydar**, Server Tanilli, **Zülfü Livaneli**, Emrah Cilasun, **İbrahim Sevimli**, Baran Fundermann, **Emine Erdem Şengül**, Aydın Engin, **Mahmut Baksi**, Fikret Güneş, **Murat Kahraman**, Erdal Boyoğlu, **Metin Ayçiçek**, Mansur Bildik, **Ali Taşyapan**, Aydan Alim, **Sebuktay Kaan**, Musa Yavuz, **Murat Aktaş**, Sinan Oza, **Mehmet Gültekin**, Durdu Gevher ve **İrfan Cüre** ilk akla gelen isimler arasında... Bunların bir bölümünü yitirdik, bir bölümü ise hala ülkeye dönüş yapmamış vaziyette. Ve son yıllarda da yeni isimler Haksız yargılamalarla verilen ağır mahkumiyetler sonucu, bu listeye sürekli yeni isimler katılmakta: Erdoğan Yener, Ahmet Mücek gibi...

Doğan ve İnci Özgüden'in sürgünlüğü ise 40. yılı aşmış vaziyette. Sürgündeki Sertellerin kitapları ile bizi ilk buluşturanlar onlar olmuştı. Herhalde aynı kaderi paylaşacaklarını kitaplarını yeniden Türkiye okuruna iletirlerken düşünmemişlerdi Ve daha sonra onlar da sürgünle buluştu.

Ahmet Kaya ve **Yılmaz Güney**'in sürgünde ölümleri de olayın trajik yansımalarından biri.

Avrupa Konseyi raporlarına göre, "Türkiye dünyada en fazla gazeteci ve yazarın hapiste olduğu ülke".

TGS'nin bu ay yaptığı açıklamaya göre 21 gazeteci ve yazar hala hapiste. Bunların isimleri ise şöyle: Abdurrahman Gök, Mezapotamya ajansı editörü; Ali Ünal, Zaman gazetesi yazarı; Barış Pehlivan, Cumhuriyet gazetesi yazarı; Dicle Müftüoğlu, Dicle Fırat Gazeteciler Derneği başkanı; Ercan Gün Fox TV editörü; Erdal Süsem, Eylül edebiyat dergisi editörü; Erol Zavar, Odak dergisi editörü; Fırat Can Arslan, Mezapotamya Ajansı muhabiri; Mahmut Gürecan, Özgür Halk dergisi editörü; Gültekin Avcı, Bugün gazetesi yazarı; Hatice Duman; Atılım gazetesi editörü; Kenan Karavil, Radyo Dünya yayın yönetmeni; Mehmet Baransu, Taraf gazetesi yazarı; Mehmet Şah Oruç, Mezapotamya ajansı muhabiri; Murat Çapan, Nokta dergisi sorumlu editörü; Merdan Yanardağ, Tele 1 genel yayın yönetmeni; Mustafa Gök, Ekmek ve Adalet dergisi Ankara temsilcisi; Mustafa Ünal, Zaman gazetesi Ankara temsilcisi; Sami Tunca, Mücadele Birliği gazetesi sorumlu editörü; Sedat Yılmaz, Mezapotamya ajansı editörü; Sertan Önal, Halkın Günlüğü gazetesi muhabiri.

Bu arada Odak dergisi editörü **Erol Zavar**'ın 23 yıldır hapis olduğunu ve kanserle mücadele ettiğini hatırlatalım.

Şair **İlhan Sami Çomak** ise 29 yıldır hapis. 30. yıla doğru yürüyor.

43 yıldır sürgünde olan Ozan Emekçi sürgünde kaldığı yıllar döneminde halkın gözü, kulağı, dili ve tercümanı olmuş, sorunlarını dile getirmiş, kitlelere umut aşılamış, coşturmuş, ayağa kaldırmıştır Ozan Emekçi'yi birkaç satır yazıyla anlatmak zordur Ozan Emekçi ozanlık kimliğinin ötesinde devrimcidir, şairdir ve yazardır. Otuz-kırk yıl önceki şiirleri, türküleri, marşları güncelliğini hala korumakta, günümüzü anlatmaktadır.

Ozan Emekçinin hayatını buraya sığdıramayız. Güzel bir halk deyişi vardır: söz uçar yazı kalır. Buradan hareketle çaldık kapısını, ozanımızın evine mihman olduk, söyleşimizi yaptık.

Emekçi kimdir, bize kendinizden bahseder misiniz?

Emekçi 01.01.1955 yılında Maraş'ın Afşin ilçesine bağlı Hatice Pınarı köyünde doğdu. Şu an evli ve iki çocuk babasıdır bir kızı ve bir oğlu vardır.

Bizim köyümüz Alevi Kürt köyüdür. Bir yaşındayken Maraş'a taşındık. Ticaret Lisesi 2'ye kadar Maraş'ta evimizde bağlama vardı, küçük yaşlardan itibaren bağlama çalmaya başladım.

Ben kendimi bildim bileli köyümüzde hemen her evde bağlama vardı, çok sayıda sanatçımız, ozanımız da vardı.

Aşık Mahzuni gelir giderdi, bize çok yakın köylüdür. Sonra Meçhuli gelir giderdi. Aynı zamanda köylümdür. İsmail İpek ve oğlu akrabamdır. Perişan Ali akrabamdır. 8-10 tane ozan sayabilirim. Perişan Güzel felsefi yönü ağırlıklı şiirler yazan bir ozandır, ondan çok etkilendim.

Perişan Baba Afşinli miydi?

Tabii. Bizim köylüydü Maraş katliamından sonra zaten yoksul bir insandı iyice yokluk ve sıkıntı çekti.

Ben o yıllarda Perişan Baba ile Çukurova radyosuna çıktım. Usta-çırak ilişkisini konu alan bir programdı. Çukurova radyosunda çaldık söyledik. O zaman 16 yaşlarındaydım, sonra Antep'te bir kaset yaptım. Bir yandan çalıp söylüyorsun, birisi kaydediyor, ondan sonra araya başka teypler koyarak kasetten kasete kopyalar yapıyor.

Kıtsadan gideyim, plak yapmak için İstanbul'a geldim. Solfej Plak'ta Hasan Sariaslan vardı. Hasan Baba, onu da saygıyla anayım. Sosyalist bir insandı, laf sosyalisti değil gerçek bir sosyalistti.

Sonra çeşitli gruplar kurduk, 45'lik plaklar yapmaya başladık, müzik grupları kurduk, turnelere çıktık, güzel işler yaptık. Şimdi ile kıyaslarsak, şimdiki ozanları o zamana göre yetersiz buluyorum. Kimse beni yanlış anlamasın, birkaç gruptuk Türkiye'yi hop oturtup hop kaldırıyorduk.

Stuttgart'ta İhsani'yi anma etkinliği yaptık. 30-40 kişi ya vardı ya yoktu İhsani'ye verilen değer bu olmamalıydı. Ben burada sol dünyayı eleştiriyorum İhsani'ye gereken ilgiyi gösteremedik.

İhsani'nin Mektup şiirini dinleyin, tamamen bugünü anlatıyor İhsani'ye yaklaşım bize yakışmadı, şık olmadı. İhsani daha değerli yaklaşıma layık biriydi.

Maraş katliamında Türkiye'de idiniz, Ailenizden de kayıplar vardı bu konu hakkında bilgi verirmisiniz?

Maraş katliamında doğrudan ailemden babam dahil 16 kişi katledildi. Köyümüz Kasanlı büyük köylerdendi. O zaman üçyüz aile vardı Bugün artık üç aile dahi sayamazsın, orada kimse kalmadı. Hepsi terk etmiş durumda. Başka bir deyişle bizi kovdular, neyimiz var neyimiz yoksa hepsini elimizden aldılar, bizi Maraş'tan kovdular.

Katliamın sebepleri neydi?

Maraş katliamının tek bir sebebi yok, birçok sebebi var. Bunların en önemlisi Kürt ve Alevi yoğunluğunun kendini hissettirdiği şehir olmasıydı.

Maraş'taki Alevilerin %90'ı aynı zamanda Kürttür. Kürt Alevisi çoğunluğu vardı. Başlıca nedenlerden biri de ekonomidir.

Aleviler ve Kürtler artık görünür oldular, ekonomiye yön vermeye, ekonomiyi yönetmeye başladılar. Bu bazı çevreleri rahatsız etti. Mesela 70'li yılların başlarında bir gecekondu bile olmayan insanların Maraş'a geldiler. Yatak odası yemek odası, çalışma odası hepsi bir aradaydı. Bu insanlar kenarda köşede bir arsaya sahip olmaya başladılar, gecekondu çöğaldı. Sonra üç tekerli arabalarla sebze satışına başladılar Hurdacılık yaptılar ve ticarete atılmaya başladılar. 1978 yılında Maraş katliamı zaman diliminde her iş kolunda mutlaka bir Alevi vardı, mutlaka bir Kürt vardı. Eczaneden berbere, doktordan taksiciye, restoranttan terziye kadar ekonomi dünyasına yön vermeye başladılar. Özellikle Pazarcık ve köylerinden Maraş'a gelenler zengindir. Doktora gidecekse Alevi doktoru vardı, eczaneye gidecekse Alevi eczanesi vardı, taksiye binecekse Alevi taksici vardı; kısacası her iş kolunda mutlaka bir Alevi vardı. Fabrikatöründen en alt kesime kadar yayılan bu durum, Alevilerin görünür hali bazı çevreleri rahatsız etmeye başladı. Onun için böyle bir katliamı gerçekleştirdiler.

Aleviler aynı zamanda bürokraside, parlamentoda görünür olmaya başladılar. Özellikle eğitimde biz çok fazlaydık.

Maraş katliamının stratejik bir önemi var mıydı? Neden Maraş seçildi?

Maraş sınır şehridir Maraş'tan sonra Arabistan başlar. Maraş Kürdistan'ın Batı yakasında uç noktada bir şehirdir. Maraş'ı seçmelerinin başka bir önemi de, Türk gericiliği şehir merkezinde ise kırsalında Kürt Aleviler hakimdir. Bunların hepsi gerekçedir. Maraş boşuna seçilmedi. Bir taşla birkaç kuş vurdular. Maraş'ta öldürülen her insan üç defa öldürülmüştür: Kürt olduğu için, Alevi olduğu için, solcu ve sosyalist olduğu için. Üçü bir aradadır. Topluma ders vermek istiyorsanız ideal yerlerden biri Maraş'tır.

Biraz da Türkiye'deki gençlik yıllarından bahsedelim. Yurt dışına sürgüne çıkana kadar Türkiye'deki sanat çalışmaların ile birlikte siyasal çalışmaların da oldu. Marşların, türkülerin, ağıtların kitleleri coşturdu. Aynı zamanda kitlelerin ayağa kalkmasında aracı oldu. Bu çalışmalarınla ilgili bizlere ne söylemek istersin?

Öncelikle 1980 öncesi Türkiye'de korkunç bir dinamizm vardı, diyebiliriz ki dünyanın en dinamik Ülkesi Türkiye'ydi. Bu söylediğimde hiçbir abartı yoktur. Ama biz bu dinamizmi yeterince değerlendirip, olması gerektiği gibi kanalize edemedik.

Bu konuda yöneticilere yönelik ciddi eleştirilerim var tabii ben bunu derken 68 kuşağını kastetmedim. Onlar kendi dönemlerinde neyi ne kadar biliyorlarsa, onun en iyisini yaptılar. Saygıyla anıyorum.

Maraş'ta katliam olduğu dönemde Ben Niğde cezaevinde arkadaşları ziyarete gittim.

Orada **İbrahim**

Kaypakkaya'nın işkencesi ile ilgili birçok şey dinledim. Yanımdaki arkadaşlar İbrahim'i tanıyorlardı. O'na marşlar, ağıtlar yazdım kendi çapımda. Bunu kasetlere de koydum. Hatta bir plak yaptım.

*Yürüyorum karlı yolda
Yalın ayak yayayım ben
İşkence yıpratmaz beni
Unutmaki kayayım ben
Çünkü Kaypakkayayım ben*

Birkaç günlüğüne Türkiye'ye koşullu gittiğimde Cumhuriyet Gazetesi benimle röportaj yaptı ve orada da söyledim. İbrahim Kaypakkaya unutulmak üzereydi. Biz birkaç arkadaş karar aldık, İbrahim'i bütün Türkiye'ye tanıtacağız dedik ve tanıtık.

Bugün politikanın p'si ile tanışan herkes az çok İbrahim Kaypakkaya'yı tanıyor. Bu konuda bizlerin de epeyce katkısı oldu.

Kürt meselesinde önemli adım attığını, Kemalizm konusunda çok ciddi açılımlar yaptığını herkes biliyor. Hoşlarına gitmeyenler de oldu, gitmeyebilir de. İbrahim Kaypakkaya söyledikleri ve yazdıklarının bedelini hayatıyla ödemiştir. Öyle de bir gerçeklik vardır.

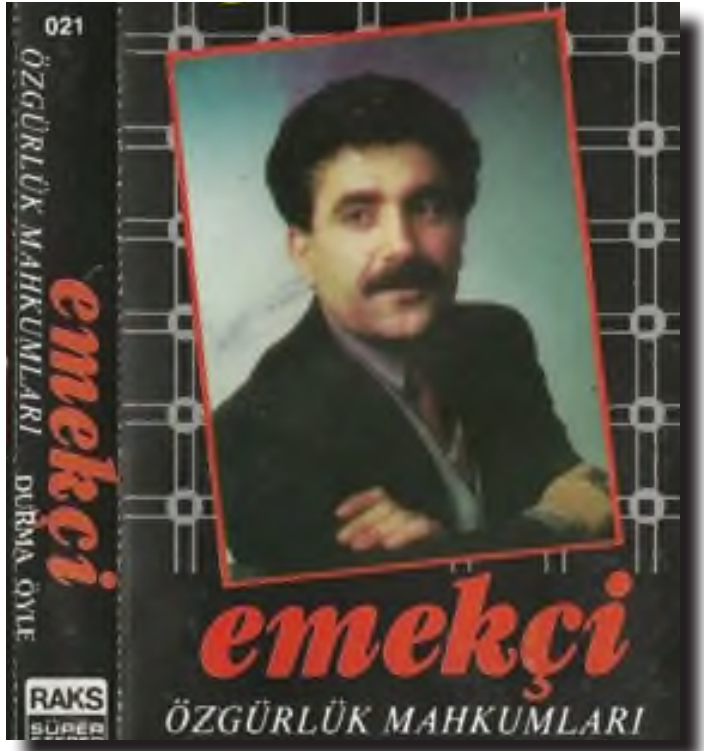
Bizler ardılları olarak eksiklerimiz elbette var. Belki mirasını tamamen yaşatamadık, o özeleştiriyi de vermek lazım diye düşünüyorum.

Yurt dışına ne zaman çıktınız?

Yurt dışına çıkış tarihim 12 Eylül 1980 askeri faşist darbesinden birkaç ay sonra oldu. Aranıyordum, sahte pasaportla kaçak yollardan Almanya'ya giriş yaparak sürgüne çıktım. İlk geldiğim yer Darmstadt şehriydi.

Tabii geldikten sonra kaset çalışmalarına da giriştim. O zaman teknoloji bu kadar ileri değildi, stüdyolar yoktu, araç gereçler kısıtlıydı ve aynı zamanda kasetlerim yasaklıydı.

Özgürlük Mahkumları kasetini yayınlayan firma, Emel Sayın, Recep Kaymak, Zeki Müren, İbrahim Tatlıses gibi sanatçıların resimlerini kasetlerin kabına koydu. Özgürlük Mahkumları'nı bu şekilde halka ulaştırdık.

Ancak Dersim, Sivas ve Ankara'ya gönderebildik ama oradan Türkiye'nin her tarafına dağıtıldı. Bugün yüzbinlerce insan özgürlük mahkumları ile koro yapıyor. Çok insanla da konuşmam oldu, bana söyledikleri: „Abi biz Özgürlük Mahkumları ile direndik“. Bunlar önemli şeylerdir. Demek ki işe yaramış Özgürlük Mahkumları.

Avrupa'da da Önemli konserlere imza attınız bu konuda neler söylemek isterseniz?

Kanada'ya, Avusturya'ya ve birkaç defa Avrupa'nın diğer ülkelerine gittim.

Yılmaz Güney ile bir görüşmeniz oldu mu?

Yılmaz Güney ile Cannes Film Festivali'nde Yol filmi-nin ödül aldığı zaman kısaca görüşmem oldu.

2023 yılı Yılmaz Güney'in 40. ölüm yıldönümü kısıca Yılmaz Güney hakkında ne söylemek istersiniz?

Yılmaz Güney Anadolu insanına öğretmenlik yapmış bir kişiliktir, öğretmendir benim gözümde Yılmaz Güney, bir halk öğretmenidir. Yılmaz Güney'i kaybettikten sonra Ömer Polat çok güzel bir tanımlama yapmıştı: "Paris'te bir ordumuz vardı ve biz o ordumuzu kaybettik" demişti. Çok önemli bir belirlemeydi. Gerçekten de Yılmaz Güney bir ordu gibi bizi dinamik ve hayatta tutuyordu.

Avrupa'da deyim yerindeyse bütün toplumsal kesimlere türkülerinle, marşlarınla umudu ve direnmeyi aşıladın. Ezilen halkları peşinde sürükledin. Alevilerle de ciddi ilişkilerin oldu. Daha sonra birkaç günlüğüne bir Türkiye serüvenin oldu. Bu neler söylemek istersiniz?

Ben 27 yıl aradan sonra Türkiye'ye gidiş dönemimde çıkış izni almam için dönemin Almanya Başbakanı Angela Merkel'e üç mektup yazdım, üçüne de cevap verdi. Türkiye Başbakanı Tayyip Erdoğan'a 8-10 tane mektup yazdım. Hiçbirine cevap vermedi.

Mektuplar konusunda hiç eleştiri aldın mı?

Bana Doğrudan gelen bir eleştiri olmadı. Daha sonra Türkiye'ye konser için gittim ama kendimi bir yabancı gibi hissettim. Sürgün içinde sürgünlüğü yaşadım.

Türkiye'ye gittiğim gün sayısı toplam 19 gündür ve bunun yarısı yollarda geçti. Mersin'e, Adana'ya, Dersime gittim. Hiçbir şey anlamadım. Orada da bir yabancı olmuş gibiydim yani sürgün içinde sürgün yaşadım.

Bıraktığımız hiçbir şey eskisi gibi kalmamıştı. Almanya'da yabancıydık, Türkiye'de de aynı yabancılığı yaşadım. İşin doğrusu geri Almanya'ya gelmeyi daha makbul gördüm. İnsan uzun süredir gidip gelmediği bir yerin artık yabancıları oluyor. Bunu böyle de tanımlayabiliriz.

Türkiye'ye gidip dönüşünüzden sonra bir de şiir yazdınız. Büyükilgi gördü, gündem yarattı. Bu konuda bir şey söylemek ister misiniz?

Evet yazdığım şiir çok ilgi gördü.

*Yurda geldim 28 yıl sonra
Çoğu ağlar azı gülerken gördüm
Çöplük başlarında tıfıl çocuklar
Küflü ekmekleri bölerken gördüm.*

*Azalmış yoksulun derdini yazan
Gördüğünü gözden saklıyor Ozan
Bilime komando ediyor ezan
İlimi irfanı sorarken gördüm.*

*Dedeler var Hoca olmuş bir nevi
İhtirasa kurban edilmiş sevi
Minaresiz cami gibi cem evi
Aleviyi namaz kılariken gördüm.*

6 kıtalık bir şiir yazdım ve bunu albüme de koydum. Hiçbir yerde olumsuz tepki almadım. Tam tersine birçok yerde tekrar tekrar istekler geldi. İçinde yalan olan hiçbir şey yoktur, tamamen bu günleri de görerek yazılmış bir şiirdir.

Aslında bu şiirde her şeyi anlatıyorsun. Biraz da eserlerinden ve şiirlerinden bahsederek bugüne kadar toplam olarak ne kadar eserin var? Bu konuda bize ne söylemek istersin?

Turgaycığım 4 tane şiir kitabım var. Yaklaşık iki kitaplık daha şiirim var yayına çıkacak olan. Yaklaşık 400'e yakın şiirim var.

Ozan Emekçi aynı zamanda Avrupa sürgünler Meclisi'nin de kurucu üyesidir. Avrupa Sürgünler Meclisi'nin kurulması hangi ihtiyacın ürünüydü?

1980 12 Eylül askeri faşist darbesinden sonra Avrupa'da ciddi bir siyasal sürgün kitlesi oluştu, bunlardan birisi de bendim. Biz istedik ki, sürgün kitlesi zaman zaman bir araya gelsin, ses çıkarsın, görünür duruma gelsin; ülkemizde yaşanan zulmü, baskıları, haksızlıkları, faşizmi Avrupa kamuoyuna taşıyalım. İlk çıkışında ciddi bir katılım vardı, her kesimden insan vardı.

Hedef kitle neydi, siyasal sürgünler miydi?

Zaten kurucu üyelerinin yarısından çoğu siyasal sürgünlerdi. Avrupa Sürgünler Meclisi aslında ihtiyaçtan dolayı ortaya çıkmıştır. Başlarda kısmen de olsa içindeydim, şimdiki durumda sizlerden bilgi alıyorum. Önemli çalışmalar yapıyorsunuz. Elbette ki her örgütlülük örgütsüzlükten daha iyidir. Güzel çalışmalarınız oluyor, Avrupa sürgünlerinin örgütlenmesini önemsiyorum.

Yaşamın ve sağlık durumun hakkında bizlere ne söylemek istersin?

Eylül ayında bir operasyon geçirmem gerekiyor. Sınırlara baskı nedeniyle hareketlerimde yavaşlama var, adımlarım kısaldı, ameliyat olmam şart.

Avrupa Sürgünler Meclisi Ağustos ayında Sürgün dergisinin 6. sayısını çıkarıyor. Bizlere bu konu hakkında ne söylemek istersin?

Olaylara sıradan değil çok ciddi yaklaşılması gerekir, yazılar çok ciddi olmalı artık. Bizler 70 yıllık Avrupa'yız. 43 yıldır Avrupa'da Sürgündeyim ASM olarak bizlerin 50 yıl sonra yetişecek gençlerin anlayacağı perspektiften yazılar yazmamız gerekiyor. Sürgünde neleri başarmış, neleri başaramamışız? Gençlerimiz bunları bilsin, bizimle gurur duysun. Yapılan çalışmalar geleceğe taşımamız için arşivler oluşturmamız gerekiyor.

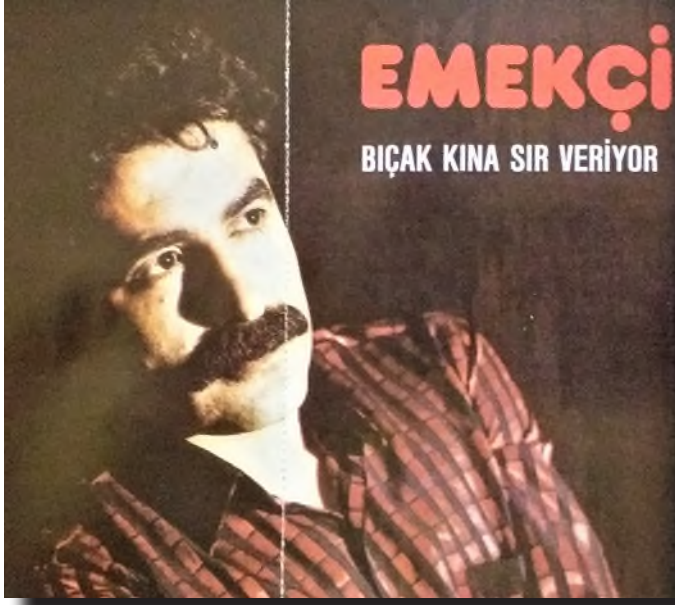
Avrupa Sürgünler Meclisi olarak Eylül ayında Yılmaz Güney'in kırkıncı ölüm yıl dönümü dolayısıyla Fransa'da mezarı başında bir etkinlik yapmayı planlıyoruz. Bu konu hakkında bizlere ne söylemek istersin?

Yılmaz Güney bizim en önemli değerlerimizden biriydi. Yılmaz Güney filmleriyle lümpenleri dahi devrimci sempatizanı yapmıştı. Devrimcilere kattığı emek inkar edilemez.

Örneklersek, benim birçok insanla sohbetim olmuştur. Şöyle diyorlardı: *"Yılmaz Güney solcuysa ben de solcuym."*

Yılmaz Güney'i hak ettiği yere oturtalım onu istismar etmekten vazgeçelim. Eğer Eylül ayında sağlık sorunlarım el verirse Avrupa Sürgünler Meclisi'nin düzenleyeceği Yılmaz Güney Anma Etkinliği'ne ben de katılmak isterim.

Yılmaz Güney Türküsü adlı bir albüm hazırladım ama Türkiye'den vize alamadım. O albümü Bıçak Kına Sır Veriyor adıyla Türkiye'de çıkardım. Yılmaz'la ilgili şiirler var orada. Bu epey zaman önceydi, orada da Yılmaz'la ilgili önemli şiirlerim vardır.

Yılmaz Güney'in toprağa verilme merasiminde de bulundum. O konuda yazı da yazdım bir sayfalık o zaman Yeni Ülke dergisinde çıktı. O yazımda eleştiri de yazdım. Bir kere dahi o mitingde "Yılmazlar ölmez" diye bağıramadık. Ömür boyu hiç susmayan adamı susarak uğurladık. Bu da beni hayli üzmüştü.

Sonuç olarak Ozan Emekçi bizlere kapılarını açtı, misafir etti, sıcak ve dostça bir söyleşi yaptık. Söyleşide sanki o dönemleri yaşıyormuş gibi anlattı, çok teşekkür ediyorum.

Ozan Emekçi önemli bir değerdir. Bütün toplumsal kesimler tarafından marşları, türküleri dinlenen bir ozanımızdır.

Bizler ASM olarak Ozan Emekçi'nin bir an evvel sağlığına kavuşmasını, yeni besteleriyle halkla buluşmasını umut ediyor, çalışmalarında başarılar diliyoruz.

Gidin söyleyin turnalar

Sen de rüzgar

Gidip söyle,

Dağlardan ovalara...

Bizlerden onlara...

Yoldaşlarımızın adlarını söyleyin,

Düşlerini anlatın

Onlara,

Onlar gibi olanlara...

Deyin ki

Onlara,

Onlar gibi olanlara;

Düşleri sınırsız

Yaşamları sonsuzdur

Onların.

AÇIKLAMA

Mülteci ölümlerinin ve göç dalgasının sorumlusu Emperyalist-Kapitalist sömürü sistemidir!

Dünyamızda yaşayan insanlığın büyük bölümü yokluk, yoksulluk, açlık, susuzluk, hastalıkla cebelleşmekte iken, kapitalist emperyalist sistemin sömürü, baskı ve aralarındaki çıkar dalaşından kaynaklı, yağma ve talan için çıkarttıkları savaşlar nedeniyle göçe zorlanan milyonlar; göç yollarında aç, perişan, korunaksız ve her türlü tehlikeye açık olarak ayakta kalma ve daha güvenli bir coğrafyada yaşamak için her türlü tehlikeyi göze almaktadırlar.

Mültecilere, sığınmacılara, sürgünlere kapılarını ve sınırlarını sıkı sıkıya kapatan ülkelerin güvenlik koridorlarını açık denizlerde teknelerle aşmaya çalışan yığınlarca insan, hayatlarını kaybetmekte ve büyük trajediler yaşanmaktadır. İnsan kaçakçılığı yapan tacirlerin basit teknelerle insanların umutlarını sömürerek çıkardıkları yolda batan tekne ve deniz araçlarında bugüne dek onbinlerce insan Akdeniz sularına gömüldü.

Bazende Yunanistan ve İtalya kıyılarına ulaşmayı başaran mülteci tekneleri geri itilerek, zorla geri yollanarak yada son olayda görüldüğü gibi halat bağlanarak kıyıya yanan içinde yüzlerce mültecinin olduğu tekneyi geri çekerek karaya ulaşmasını engelleme çabasında teknenin yan yatmasıyla yüzlerce mülteci hayatını kaybetmiş ve yüzlercesi karanlık sulara gömülerek kaybolmuşlardır.

Mora Yarımadası açıklarında yaşanan mülteci katliamı başta Atina ve Yunan demokratik kamuoyu ile avrupa ülkelerinde kitlesel şekilde protesto edildi. Sürgün yaşamın zorlukları yanında, sürgün ve göç yollarında insanların yaşamlarını kaybetmesine neden olan sınır güvenliği, geri yollama, kapıları kapatma gibi gerici, ırkçı politikalara son verilsin!

Hükümetlerin, devletlerin, polisin, Frontex gibi finanse edilen, mültecileri Avrupa sınırlarından uzak tutmaya yönelik işlevlendirilen tüm paralı güvenlik şirketlerinin insan yaşamı ve insan haklarını hiçe saydığı apaçık ortadadır. Demokrasisi ve insan haklarıyla övünen Avrupa ülkeleri, son yıllarda artık demokrasi, insan hakkı ve yaşam hakkı gibi evrensel hakları yok sayan yada görmezden gelen politik tutumlarla giderek dahada gericileşmektedir.

Geçtiğimiz günlerde AB'nin göç konusunda vardığı son anlaşma ile mültecilerin sığınma hakkı yok sayılmaktadır. Kararlarda sığınma hakkı için "yeterli gerekçesi" olmayan sığınmacıların sınırda hapsedilmesi, ev sahibi ülkeye mültecileri herhangi bir yere geri gönderme yetkisi verilmesi gibi uygulamalar açıkça sığınma hakkının kısıtlanmasıdır. Göçmen- Sürgün kesimlere yönelik saldırı yasalarını çıkaran, zorla uçağa bindirerek geri gönderme saldırıları gerçekleştiren, insanlık dışı yöntemlerle sınır dışıları yaygınlaştıran; AB emperyalist devletleri ve tüm emperyalistler çıkardıkları işgal ve savaşlarla doğrudan bu göç dalgasının da sorumlusudur.

Avrupa Sürgünler Meclisi (ASM) olarak; Mora yarımadası açıklarında yüzlerce mültecinin yaşamlarını kaybetmesinden dolayı derin üzüntü duymaktayız.

Mülteci katliamına, baskılara, gerici yasalara karşı; yerli, göçmen, sürgün kesimler olarak birlikte mücadele edelim, sesimizi yükseltelim!

Mülteci ölümlerinin son bulması için tüm AB devletlerinin ve göç yollarındaki devletlerin (Türkiye, Yunanistan, İtalya gibi) insan haklarını hiçe sayan politikalarına son vermeye çağırıyoruz!

Yaşam hakkı, Sığınma hakkı, İnsan hakkıdır! Geri itmelere son verin, denizde ölümlere sebep olmayın!

Haksız Savaşlardan, yoksulluktan, politik baskılardan kaçmak zorunda kalan insanlara sahip çıkalım!

Yakın zamanda Türkiye’de yaşadığımız seçimler sürecinde sürdürülen tartışmalar sadece “sürgün” kavramının kullanım biçimine ya da içeriğine yönelik tartışmaları yeniden üretme yeteneğini(yani yeni konular-sorunlar-yöntemler üzerine düşünce üretememenin dayanılmaz zorluğunda en sonuncusu yüz yıldan fazla bir zaman önce, bir başka ülkenin topraklarında gerçekleştirilen bir devrimin öncülerine dayandırılarak kanıtlanma çaresizliği içinde çırpınan tezler havada uçmaya başladı. Açık söylemek gerekirse birkaç sosyalist parti dışında, “Türkiye dışında yaşamaya itilmiş sürgünlerin geleceğine yönelik tanımlar, sorunlar, talepler ve çözüm önerileri” konusunda ciddiye alınabilecek bir “dillendirme”nin yapılmadığını görmek, (elbette istisnaları dışarda tutarak), artık alışılmış olan bir ulusalcı tutumun tekrarından başka bir şey değildi.

Ve çoğu zaman yapıldığı gibi, bu seçimlerde de, ülke topraklarında yaşayan bütün halkların ve farklı kimliklerin dillendirdiği, hak ve sorumlulukları eşitlenmiş halkların, dinlerin, inanç gruplarının, farklı cinsiyetlerden, farklı cinsel tercih sahiplerinden, farklı dillerin yani bir ülkede var olabilecek farklılıkların halklar lehine birlikte yaratacağı bir Sistem-İktidar yönetimine, yani “Halkların Demokratik Cumhuriyeti”ne yönelme isteğinde olmadığını gözlemledik.

Sosyalist Devrimci bir Solun bu seçimlerde de iktidar olma şansının olamayacağını elbette herkes biliyordu. Yani mevcut hırsız, katil, kadın düşmanı, her çeşidiyle bütün ahlaksızlığın sapkınlık ve sapıklığın sunucusu olan mevcut iktidarı ve onun aynadaki görünümü olan muhalefetin muhtemel iktidarını hedef olarak seçmek yerine, kendini var eden bütün sistem muhalifi tanımlarını her yıl biraz daha terk etmiş renksiz, kimliksiz, özgün bir programsa sahip olmayan gölgesiz bir muhalefet olarak varlığını ortaya sürmüştür.

Millet ve Cumhuriyet bloklarının birlikte oluşturduğu mevcut ekonomik-politik sistem ise, sopa ve havuç yerine artık sadece sopa kullanabilir hale gelmiştir: **Yeşil** ve **Sarı** iki sopasıyla yoksul halkları, işçi ve kadınları, akademisyenler ve çocukları, gençler ve geleceklerini yani halkın büyük çoğunluğunu karşısına almaya devam ederken, bu basiretsiz muhalefetin desteğini de

peşine takarak halkların birbirini öldürmelerini yaygınlaştıracak bir gelecek düzenlemesinin ön hazırlığına tamamlamışlardır.

Bir başka gelişme ise, Türkiye’deki sermaye artık çıkarları için profesyonel politikacılara dayanmak yerine, kendileri devletin her kademesinde de bizzat görevi devralmışlardır.

Halkların birlikte oluşturacağı bir “**demokratik cumhuriyet**” yerine 100 yıldır devlet tanımının özünü oluşturan ekonomik-siyasal sistem organizasyonu, artık kendileri dışında (ordu, akademik alanlar, sanat ve basın yayın, merkez bankasının kullanımı ve benzeri) alanlar, artık doğrudan devlet tarafından “cesur adımlarla” tasarlanarak soygun daha da azgınlaştırılmıştır.

Akademik eğitim / öğretim kurumlarından Devlet Opera ve Tiyatrosu’na kadar her kurum Saray adıyla örgütlenmiş bir yapı, haraçtan gaspa, ülke topraklarını satmaktan, uyuşturucu ticaretine her türlü pisliğin örgütlendiği merkezi bir önderliğe bağlanmıştır.

Zayıf da olsa sermayenin kendi içindeki çıkar çatışmaları (ki, bu çatışmalar az da olsa demokratik hakların korunmasında da rol üstlenmiştir) sömürü sistemini riske sokmadan sürdürülebilir olması beklenilmektedir.

★ ★ ★

Bildik sesler, bildik şarkıları tekrarladılar...

“Avrupa’dan neden bize az oy çıktı?” Ahh Avrupa ahh!!!

“Neden Avrupa’yı bu kadar yalnız bıraktık?” sorusu sorulmuş muydu, hatırlamıyorum.

Avrupa’nın kafası karışmadı mı?

“Cumhur” ittifakının içindeki faşistlermi daha çoktu yoksa Millet ittifakı içindekiler mi?

“Cumhur” ittifakının içindeki Hizbullahçı İslamcıların domuz bağı mı daha etkili idi, yoksa Sivas’ta özgürlüğün geleceğini bir sisle karartan Madımak’ı ateşe veren eski Cumhurbaşkanı “adayımız” eski CHP’li

sonradan dönme Ekmeleddin için ittifak kuranlar mı?

Peki, partisinin yetkili kurumlarına danışmadan, imzaladığı protokolü (sözleşme) partisinin yetkili kurumlarına göstermeden hatta varlığını bile saklayarak ittifaklar kurabilmiş bir sosyal demokratın bir faşist liderden farkı nedir?

12 Mart 1971 Askeri Darbesini yazılı olarak savunabilmiş bir sosyal-demokrat parti liderinin kimliğine güvenilmesini istemek nasıl bir hadsizliktir?

Ortaya “Üçüncü Yol” adıyla bir başka alternatif çıkarmak mümkünken, Millet İttifakının desteklenmesinin istenmesi ise anlaşılması hayli güç olan zor bir soru ve sorun üretti.

Aklıma gelmişken sorayım?

Avrupa’dan Tayyip hırsızının oylarının açık ara fark yapmasında, Millet ittifakının söz konusu tutarsızlıklarına ortak olma eğiliminin dillendirilmesinin de etkisi olmuş mudur acaba?

İlginçtir, partilerin propaganda çalışmalarında Anadolu-Mezopotamya topraklarında yaşayan halklara yönelik katliamlar, soykırımlar ve tehcir uygulamalarına yönelik olarak söz konusu iki büyük ittifakın en büyük ikişer partisinin gerçekten ülkeyi yeniden inşa edebilecek örneğin ilk üç programları neydi acaba?

★ ★ ★

“Sürgün” ve “sürgünlük” üzerine üretilmiş “siz orada biz burada” tekerlemelerinin yeniden kullanılmaya başlanması ise artık rutin işlemlerden birisi olarak tanımlanabilir. Sevdiğim bir yoldaş, seçimlere ilişkin yazdığım onca yazıya aşağıda okuyacağınız 5 satırlık bir yazı ile yanıt vermiş:

Böyle zamanlarda böyle Uç yaklaşımlar fayda getirmez ! Ülke uçurumun eşiğinde ve bizler burda yaşıyoruz . Ya İslamcı gerici yobazlar iktidarlarını tahkim edip saldıracaklar ! Yada tüm ilerici demokrat yurtsever Devrimci Sosyalistler Halklarımızla birlikte 28 Mayıs Referandumunda Sandığa gidip Demokratik cumhuriyetten yana Oyunu kullanıp Sandığa sahip çıkacak 🗳️ Boş verme ! OY ver Gitsin Karamlık bitsin 🇹🇷

“Böyle zamanlar”... “Ülke uçurumun eşiğinde”... “Uç yaklaşım”... “BİZLER BURADA YAŞIYORUZ”... “İslamcı gerici yobazlar”... “ilerici, demokrat, yurtsever, Devrimci sosyalist, halklarımız ... “Sandığa gidip Demokratik cumhuriyetten yana oy kullanmak !.. “

Yukarıda aktardığım deyim ya da cümleciklere tek tek yanıt vermeyeceğim. Ama gerçekten ülkemizde devrim ideolojisi bu düzeyde ele alınıyorsa ...

Aslında Türkiye’de Milletvekili ve Cumhurbaşkanı seçimlerinde “iki arada bir derede kaldığını sanan” solumuzun önemli bir kesimi ve sanırım kesintisiz olarak, devletin sınır tanımaz şiddetiyle karşı karşıya kalan HDP’nin de bir kısmında değişik yorumlara, eleştiri ya da savunmalara kapı açıldı.

Elbette bu eğilimi anlamamak kolay değildir. Çünkü **“iki arada bir derede kalmak”** sadece güçsüzlüğün değil (ki, bu anlaşılabilir bir durum bile olabilir), geleceğe yönelik programlarımızı da yeniden düzenlemeye gereksinim yaratacak çok önemli bir taleptir.

HDP-YSP’nin, seçimler sonrasında yerelerde gerçekleştirilen kitlesel tartışmalar üzerinden yaşamın realitesini anlamaya ve çözmeye yönelmesi (böyle si önemli bir mekanizmayı daha öncesinden devreye sokmadığı için), açıkçası, kitleler nezdinde de, bende de “geç kalmış yapay bir girişim olarak” anlaşılmasına yol açtı. Evet, “ben böyle düşünen tek insan” olarak partime karşı muhalifler yaratmaya çalışmak ya da akılları karıştırmak gibi saçma sapan tartışmaların hedefi olmak istemiyorum elbette.

Ama, seçimlerde elde edilen sonuçların doğru okunması geleceğe yönelik devrimci komünist hareketlerin kaderini de belirleyecek bir öneme sahip olacağı için, her şeye rağmen düşüncelerimi ortaya atarak tartışılmasını isteyeceğim elbette.

Ayıptır, seçim konuşmaları içinde, kendi ülkesindeki değişik türde egemenlerin baskıları nedeniyle sürgüne çıkmış ya da çıkarılmış olan insanların dünyanın bir başka ülkesinde yaşamak zorunda bırakılan “politik” sürgünler (artık cehaletlerini yüzlerine vurmaktan yorulduğum “sürgün” değil “kaçak”, “gel de burada konuş” gibi racon kesen saçmalıklar belli ki duygu, düşünce ve davranışlarda hâlâ varlığını sürdürülebilmektedir.

★ ★ ★

Ülkede mücadelesindeki o büyük cesaret ve direnişi nedeniyle büyük saygı duyduğum HDP Mil-

letvekilli **Musa Piroğlu**, Türkiye’de 7 Temmuz 2023 tarihli Yeni Özgür Politika’daki **“Sol Sandığa Sıkıştı”** manşetli yazı süperdi.

HDP'nin MYK Üyesi olan Piroğlu, "Türkiye'deki sosyalist solun iki sıkışmışlık yaşadığını" belirten Piroğlu, eylemlerin daraldığını, sokak hareketinin bittiğini" söylerken hiç de abartmıyordu. Çünkü onun gördüğü iç sorunlar partinin güvenilirliğini riske sokabilir bir tehlikeyi de içinde barındırmaktadır. Ve bu yazının iletebileceği en önemli düşüncüyü ortaya atmakta yarar var artık.

★ ★ ★

Bir siyasal parti olarak HDP'de oluşturulabilecek çalışma grupları, Meclis belgeleri başta olmak üzere, bütün tarihsel belge, tutanak ve benzeri materyaller üzerinde çalışarak bu tür bir derin tarama sistemiyle elde edilecek bilgileri gerçek anlamda arşivlemek.

Anadolu-Mezopotamya topraklarında yaşayan Türk ya da Sünni olmayan halklar ve inançlara yönelik onca katliam ve benzeri uygulamaları, asimilasyon, tehcir, anadil yasağı gibi uluslararası ilişkilerde suç olarak tanımlanabilecek uygulamaları yakından takip etmeli, belgelemelidir.

HDP, Türkiye'deki devrimci-demokrat ya da sosyalist, komünist partilerle ilişkisini daha çok geliştirmeli, ve Avrupa üzerinde baskı kurmaya yönelik çabalarını artırmalıdır.

Kürt özgürlük hareketi gibi siyasal kurumlara yönelik Avrupa'da sık sık gündeme gelen yıldırma ya da sürme uygulamalarını milletvekillerinden oluşan kurumlarla yakın takip altına alarak, gerektiğinde uluslararası kurumlar üzerinde politik baskıyı artırmalıdır.

Ve en önemlisi, YSP, HDP ve Komünist ya da sosyalist partilerle ilişkiler sıkılaştırarak, parçalı örgütlenmiş olan "sürgün kurumlarının" birlikte ortak çalışmalar yapabilmesi için Avrupa'daki bu alanlarda çalışan bütün hareket, örgüt ya da partileri harekete geçirebilecek uygulamalara yönelmelidir.

Göçüyorlar

**giysilerini onarmışlar akşamdan
bir kavgadan bir kavgaya
sedir ağaçları altından**

Göçüyorlar

**ölülerini aralayarak siperlerden
kuşatma altında
beyaz bayrak bilmeden**

Göçüyorlar

**sırt çantaları kavga yüklü
umutla ayıklanmış gözlerinde
çekincesiz ağlayış**

Göçüyorlar

**yalnız bırakılmışlığın alnına
çakarak Filistin türküsünü**

Göçüyorlar

**ayrılık dizilmiş iki yana
dimdik ayakta
bir ülke gibi geçiyor**

Sürgün Yazar Recep Maraşlı, Diyarbakır Hapishanesinde Yaşananları Yazdı

Yaşamının ön dört yılını Hapishanelerde geçiren Yazar **Recep Maraşlı**, farklı zaman dilimlerine yayılan bu on dört yılın bir kısmını 12 Eylül askeri faşist Cuntası sonrası **Diyarbakır Askeri Cezaevi**'nde geçiren Maraşlı, orada yaşadığı günleri, tanık olduğu ya da nakledilmeden önce yapılan zulüm ve işkenceleri '**Diyarbakır ya da Sodom'un 5 No'lu Zindandaki Bin Günü**' adıyla kitaplaştırdı.

Dipnot Kitap'tan yayımlanan bu çalışma, Türkiye ve Türkiye Kürdistan'ında Hapishanelerde devrimcilerin ve Kürt yurtseverlerinin uğradıkları, baskı, işkenceler ile mücadeleyi ve yaşananları tarihe kaydediyor.

Sürgünde yaşamakta olan Yazar Recep Maraşlı kitabı 'Diyarbakır ya da Sodom'un 5 No'lu Zindandaki Bin Günü'nü tanıtan etkinlikler düzenlemeye devam etmekte.

Sürgünleri, önümüzdeki aylarda yapılacak kitap tanıtımı ve söyleşilere katılmaya çağırıyoruz.

Ukrayna savaşı ve derinleşen küresel mali sorunlar

Ukrayna'yı işgalle Rusya, Nato'ya büyük bir koz verdi.. Doğu Avrupa ve Ortadoğu'da dengeleri sarsabilecek olan bu gelişme, daha kötüsü küresel çapta yıkıma da yol açabilir. Batılı egemenlerce tehlike sayılan Çin'in sürekli artmakta olan gücü ve Afrika'da bir çok ülke ile işbirliğine girmiş olması kabul edilememekte ve Tayvan sorunu daha da gündemleştirilmektedir.

Savaş zaten yüksek olan enflasyonu ve tüketici harcamalarındaki yavaş büyümeyi körüklemektedir. Rusya'nın Ukrayna'yı işgalinden önce bile, ticari ürünlerin fiyatları dört faktör temelinde küresel olarak yükseliyordu: tedarik zinciri aksaklıkları; olumsuz hava koşulları; koronavirüs pandemisinin yol açtığı etkiler ve küresel talebi karşılayabilmekteki zorluklar.

Küresel bazda ticari malların fiyatlarındaki savaş kaynaklı artış, ABD enflasyonunun son 40 yılın en yüksek seviyesinde olduğu zamana denk geldi (Şubat ayında yıllık bazda %7,9). ABD enflasyonunun en azından yılın ortasına kadar mevcut seviyede (yıllık bazda yaklaşık% 8) kalmasını bekleniyor. Bu, tüketici harcamaları ve reel GSYİH büyümesi üzerinde ağırlık yaratacaktır. Sonuç olarak, ABD reel GSYİH büyümesi tahminen % 3,4'ten %3'e düşecektir.

ABD, fosil yakıt üretimini daha da artıracak ve Avrupa'daki talebi karşılamaya yardımcı olmak için özellikle sıvılaştırılmış doğal gaz (LNG) olmak üzere büyük bir enerji ihracatçısı olarak konumunu güçlendirecek gibi görünmektedir.

Batı'nın işbirliği, özellikle yaptırımlar konusunda, şimdiye kadar güçlü görünmekte ancak savaş uzadıkça NATO ittifakında çatlakların ortaya çıkması ihtimali artmaktadır.Çin-Rusya ittifakı gelişirken, ABD-Çin ilişkileri kötüleşmiş durumdadır.

Yemen, Kürdistan ve Filistin'de savaşlar sürüyor. Bunlara karşı geliştirilen devlet terörü insani değerlerin sürekli tahrip edilmesiyle sonuçlanıyor.

Milliyetçiliğin yükselmesinde savaşın etkileri

Milliyetçiliğin yükselmesi uygar sayılan toplumlarda bile savaş destekçiliğini geliştirmeye başlamıştır.Örnek olarak verilirse; Britanya'da sendikal hareketin bazı kesimleri Ukrayna'ya daha fazla silah gönderilmesini destekleyen ve Devlet Başkanı Zelenski'ye eleştirisiz destek veren konumundadır.

Daha fazla silah, daha uzun savaş anlamına gelir. Sendikalar, Muhafazakar Parti'nin politikasını desteklemeyi sürdürdükçe hem sağ hükümet güçlenecek ve hem de savaşa ve kemer sıkmaya karşı etkili muhalefet zayıflayacaktır.

İç savaş ve yoksulluğun artması

Şiddetli çatışma yoksulluğa katkıda bulunur; altyapıya, kurumlara ve üretime zarar verir. İnsanların ve diğer canlıların yaralanmaları ve ölmeleri, sosyal ağların parçalanması, artan işsizlik ve enflasyon, sosyal hizmetlere yapılan harcamalarda düşüş; bunların tümü savaşların sonuçlarıdır.

İç savaşlar yoksulluğu derinleştirir. Yoksullaşan bireylerin devletle bağları zayıflar, herkes sorunlarını kendi başına çözmeye yönelir. Sonuçta ortaya çıkan bireysel şiddetteki artış ve çeteleşmedir.

Çatışmalardan en fazla etkilenen Kolombiya, Ruanda ve Uganda’da yoksulluk ileri düzeye ulaşmış, bu durum çevre coğrafyaları da çatışmaların içine çekmeye başlamıştır.

Savaş ve Göç

İnsanlar silahlı çatışma, yaygın şiddet ortamı, insane hakları ihlalleri ve doğal afetler nedeniyle yaşadıkları yeri terk etmek zorunda kalabilirler. 2022’de bu nedenlerle dünya çapında 108,4 milyon kişi yaşadığı yeri terk etmek zorunda kalmıştır. Bu insanlar sağlık hizmetlerine yeterince erişememekte, anne ve bebek ölümleri artmakta ve ciddi sağlık sorunları ortaya çıkmaktadır. Mülteciler ayrıca vize ya da oturma izinlerinin yenilenmesinde zorluk çekmekte, sürekli sınırdışı edilmek tehdidi altında yaşamaktadırlar.

Ülkelerinde adil yargılanma olanağı bulamayan muhalifler ülke dışında yaşamak zorunda kalmakta, bu durum bazan on yıllarca sürmektedir. Bu insanlar terk etmek zorunda kaldıkları ülkeyle yaşadıkları ülke yönetimleri arasında pazarlıklara da konu olmaktadır. Bu konuda bir örnek verilecek olursa: Rusya’da ulusal güvenliğe tehdit olarak görülen ve ‘aşırılıkçılıkla’ suçlanan Khodoydodova, 2015 yazında Rusya’dan Polonya’ya kaçtı. Ancak Tacikistan’daki ailesinin tacizi, hükümetin insan hakları sicilini eleştirmeye devam ettikçe yoğunlaştı.

Eylül 2016’da öğrenciler, öğretmenler ve yerel gazetecilerden oluşan bir kalabalık, Tacikistan’ın güneyindeki bir şehir olan Kulob’daki bir okula girdi. Aradıkları dokuz yaşındaki kızı bulduklarında, ona histerik bir şekilde bağarmaya başladılar ve onu “halk düşmanı ve aşırılık yanlısının çocuğu” olarak adlandırdılar. Bir gün sonra, başka bir kalabalık küçük kızın evinin önünde toplandı ve bu kez akrabaları tacize uğradı, taş yağmuruna tutuldular.

Polis izlemekle yetindi ve aileye yardım etmeyi reddetti.

İstihbarat servisleri onları birkaç aydır taciz ediyor ve kızın annesi Shabnam Khodoydodova siyasi muhalefet Grubu 24’ün üyesi olmakla suçlandığı için onları hedef alıyordu.

Freedom House raporunda Türkiye:

Washington’da merkezli olan Freedom House Almanya’da yaşamakta olan siyasi sürgünler ile ilgili olarak görüşlerini şöyle ifade etmiştir.

“Almanya, dünyanın en büyük mülteci nüfuslarından birine ev sahipliği yapıyor ve en az bir düzine hükümet, Türkiye ve Çin’den gelenler de dahil olmak üzere bu insanları hedef alıyor. Hükümet biraz olsun duyarlık ve esneklik göstermiş olsa da bunu daha güçlü yapamamasının nedeni, mülteci karşıtı politikalarıdır. Sürgünler tehlikeye maruz kalan insanlar olarak değil, iç güvenlik için tehlike olarak değerlendirilmektedirler.

Eylül 2022’de Türkiye’nin istihbarat servisleri, Gülen hareketinin üyesi olduğu iddia edilen bir işadamını terörizmle suçlayarak Azerbaycan’dan kaçırdı.

Sınır ötesi kaçırımların gerçekleştirilmesinin daha zor olduğu ülkelerde, Türk yetkililer hükümetlere hedeflenen kişileri teslim etmeleri için baskı yapmaya çalıştı. İsveç ve Finlandiya’nın geçen yılın Mayıs ayında Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü’ne (NATO) katılmak için başvuruda bulunmasının ardından, Türkiye, İsveç aralarında birkaç gazetecinin de bulunduğu bir dizi aranan kişiyi gözaltına alıp vermediği sürece başvurularını desteklemeyi reddetti. Avrupa’da çalışan Türk gazeteciler yıldırma ve saldırıya maruz kalmaya devam ediyor. Türkiye Cumhuriyeti devleti tarafından susturulmak istenen Can Dündar’a karşı bir planın ortaya çıkarılmış olmaı bunun çarpıcı örneğidir.”

Yurt dışında yaşayan muhaliflere sınır kapılarında uyguladığı gözaltılarla Türkiye devleti ifade özgürlüğünün saldırgan düşmanı durumundadır. Gözaltına aldığı muhalifleri bazan cezaevine atmakta bazan da seyahat engellemesi getirerek cezalandırmakta ve uluslararası insan hakları raporlarındaki negatif konumunu katmerleştirerek korumaktadır.

Türkiye Cumhuriyeti devleti kötüye kullandığı kırmızı bülten aramalarıyla ülke dışındaki sürgünleri baskı altında tutmayı amaçlamaktadır.

BAŞSAĞLIĞI AÇIKLAMALARI:

Politik Sürgünlerden Abdulkadir Konuk hayatını kaybetti.

Yazar Konuk 73 yaşında Erzincan doğumluydu. 17 yaşındayken köy öğretmeni bir eğitim emekçisi olarak siyasal çalışmaları nedeniyle devlet tarafından tutuklanan, faşizme karşı direnen, Türkiye Devrimci Komünist Partisi (TDKP) davası sanığı olarak idamla yargılanan Abdulkadir Konuk, hastaneden firarla özgürlüğüne kavuşması sonrasında yurtdışında siyasal sürgün olarak yaşamını sürdürmekteydi.

Gazetelerde makale, yazı ve kitaplarıyla da tanınan Abdulkadir Konuk son yıllarda sağlık sorunları yaşamaktaydı.

ASM olarak; ailesinin, dostlarının ve yoldaşlarının acılarını paylaşıyor, başsağlığı diliyoruz.

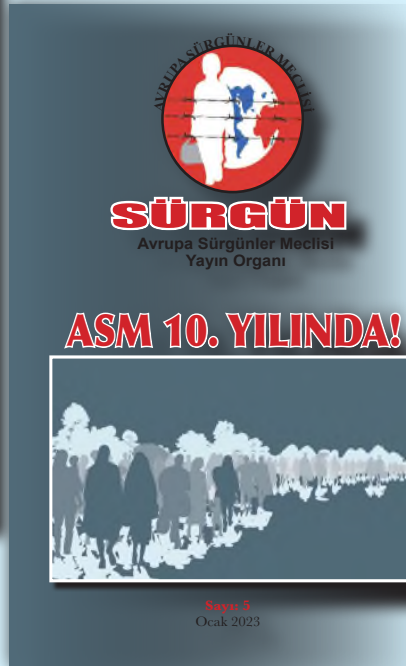
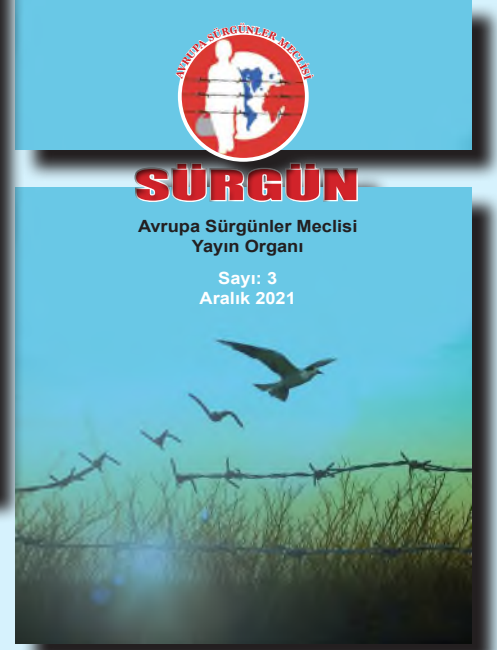
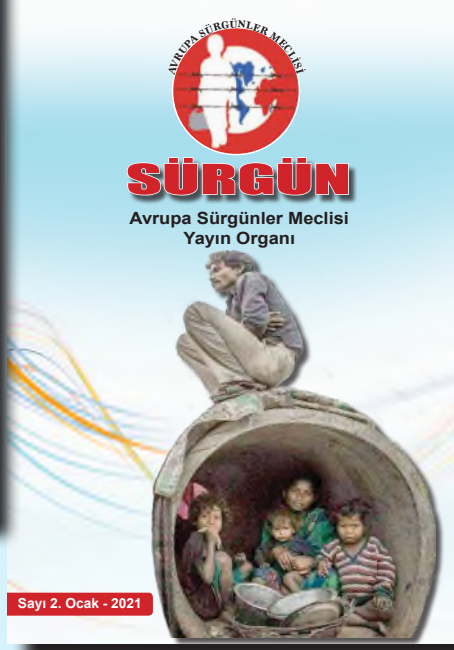
Politik Sürgünlerden İbrahim Okçuoğlu hayatını kaybetti.

72 yıllık yaşamı boyunca devrimci mücadeleye hizmet eden, Teorik ve politik çalışmalarıyla tanınan, üretken devrimci Yazar, dostumuz İbrahim Okçuoğlu'nun yaşamını sürgünde yaşadığı Berlin'de kaybetmesinden derin bir üzüntü duyduk.

Başta ailesi olmak üzere, tüm dost ve yoldaşlarının acılarını paylaşıyor, Baş sağlığı diliyoruz.

İbrahim Okçuoğlu politik sürgünlerin devrim ve sosyalizm mücadelesinde yaşayacaktır!

Sürgün Dergisi **BİZİM SESİMİZ**, Sahip Çıkalım!

YILMAZ GÜNEY’İ ANIYORUZ!

SEMPOZYUM

**9 EYLÜL 2023 - CUMARTESİ
SAAT: 15h00**

**Arnouville Alevi Kültür Merkezi Lokali
11 Rue Jean Jaures, 95400 Arnouville/Paris**

“12 Eylül, Yılmaz Güney, Sürgünler”

PROGRAM:

- * Muzaffer Doyum
- * Nuran Maraşlı
- * Hasan Şensoy
- * Orhan Dilber
- * Metin Ayçiçek
- * Metin Cansız
- * Mahmut Özkan (Moderasyon- ASM)

Père Lachaise Mezarlığı

Mezar Anması: Saat: 12h00

AVRUPA SÜRGÜNLER MECLİSİ - ASM